

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 28 (7033)

• Ceturtdiena, 2000. gada 9. marts

• Cena Ls 0,22

«Berības var no-
derēt brokastīm,
taču tās ir sliktas
vakariņas.»
Angļu sakāmvārds

Preiļu zaļā rota tiks sakopta

Lidija Kirillova

Preiļos tika apsekoti Raiņa bulvāri augošie koki, atzīmēti tie, kuri jānozāģē. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas domes dzīvokļu un komunālās saimniecības speciālists Jānis Skutels, ir pamatotas bažas, ka daudzus gadu desmitus vecās liepas spēcīga vēja ietekmē var nogāzties uz ielas vai ēkām, nodarot lielus zaudējumus vai ievainojot kādu.

Komisija, kuras sastāvā bija pilsētas arhitekts Nauris Piļāns, pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» pilsētas apzaļumošanas meistare Zenta Igoļņice, kā arī Daugavpils reģionālās vides pārvaldes Preiļu daļas speciālisti, konstatēja, ka Raiņa bulvāri līdzās senajiem kokiem haotiski sastādīti vai pašsējās ceļā izauguši jauni koki — oši, kļavas. Gaismas un vietas trūkuma dēļ tie izauguši kropli, nepareizi veidotiem zaru vainagiem, nikulo. Daudzi jaunie koki aug pārāk tuvu trotuāram, tāpēc bojā asfalta segumu.

Kā uzsvēra Preiļu pilsētas arhitekts Nauris Piļāns, jautājums par lieko un bīstamo koku izzāģēšanu tiks risināts kompleksā ar Raiņa bulvāra rekonstrukcijas un apzaļumošanas projekta veidošanu. Tiek ņemts vērā arī fakts, ka Raiņa bulvāra vēsturiskais nosaukums ir Liepu iela. Tāpēc nākotnē bulvāri, cerams, greznos tikai liepas, pie tam — vienas konkrētas šķirnes liepas.

7. martā ar situāciju iepazīs un savu vērtējumu domes speciālistiem izteica parku arhitekte Janeles kundze. Viņa atzina, ka no Raiņa bulvāri augošajiem vecajiem kokiem bīstami esot tikai viens bērzs un viena liepa, tos, iespējams, vajadzētu nozāģēt. Arhitekte pilnībā piekrita iecerei nozāģēt visus jaunus un haotiski iesaļņus kokus. Viņa informēja, ka līdz mēneša beigām būs gatavs arī Preiļu parka atjaunošanas un rekonstrukcijas projekts.

Foto: J. Silickis

Starptautiska konference Rēzeknē

Lidija Kirillova

2. un 3. martā Rēzeknes augstskolā notika starptautiska zinātniska konference «Baltijas reģiona valstu integrācijas problēmas ceļā uz Eiropas Savienību».

Konferences darbā piedalījās un ar ziņojumu uzstājās Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs. Viņš uzsvēra, ka konferences vieta nebija izvēlēta nejauši, jo tieši augstskolām ir liela nozīme Latvijas ceļā uz Eiropu. Par to savas uzstāšanās laikā runājusi arī Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja Baiba Rivža. Konferences dalībnieku uzmanībai tika piedāvāts izsmeltošs un analītisks ziņojums par augstākās izglītības problēmām Latvijā. Svarīgākais uzdevums pašlaik — jāpaaugstina izglītības līmenis, sabiedrībai vajadzīga izglītības kvalitāte nevis kvantitatīve. Tikai ar nopietnu zināšanu bagāžu valsts spēs integrēties Eiropas Savienībā.

Latvijas institūta direktors Ojārs Kalniņš konferencē runājis par Eiropas vietu Latvijā, par to, ko Latvijai nozīmē Eiropa. Arī O. Kalniņa izdarītie secinājumi liecina — mūsu valsts jaunajai paaudzei nepieciešamas vācu, angļu valodas zināšanas ne tikai tādēļ, lai saprastos, bet arī lai spētu sagatavot un aizstāvēt projektus, idejas.

Konferencē piedalījās lektori no Viļņas

universitātes, Igaunijas lauksaimniecības universitātes, Rēzeknes augstskolas, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Universitātes. Pašlaik augstskolās ir daudz labu un gados jaunu pasniedzēju, viņiem ir liels zināšanu potenciāls. Lai augstskolu zinātnieki strādātu ar vislielāko atdevi, nepieciešams izveidot tiešu saikni ar politiķiem.

Konferences otrajā dienā, kad zinātnieki darbojās sekcijās, ziņojumu par dabas resursu kompleksu un racionālu izmantošanu nolasīja arī Pēteris Romanovs. Viņš stāstīja par koksnes izmantošanas iespējām — celulozes ražošanu, furfurola ražošanu, kā arī biodegvielas ražotnes atvēršanu Preiļu rajonā.

Latvijas Sarkanais Krusts aicina piedalīties konkursā

Lidija Kirillova

Šī gada 8. maijā, beidzoties Sarkanā Krusta gadam, kura moto ir «*Humānisma spēks*», tiks rīkota foto izstāde un koncerts. Šo labdarības pasākumu mērķis ir savākt līdzekļus bērnu invalīdu integrācijas nometnēm, kuras Latvijas Sarkanais Krusts un Latvijas Jaunatnes Sarkanais Krusts rīko jau vairākus gadus.

Tāpēc Latvijas Sarkanais Krusts or-

ganizē fotogrāfiju konkursu, kas popularizē palīdzības misijas ideju gan cilvēka domāšanā, gan rīcībā. Fotogrāfijās jāatspoguļo Sarkanā Krusta starptautiskie noteiktās darbības pamatvirzieni — humānisms, miera saglabāšana un veselības aizsardzība. Konkursa tēma — «*Cilvēki mums līdzās*».

Konkursā var piedalīties gan profesionāli fotogrāfi, gan amatieri. Katrs, kas piedalīsies konkursā, kļūs par palīdzības

misijas dalībnieku. Darbus profesionāļu un amatieru kategorijās vērtēs žūrija. Kopējais prēmiju fonds — 600 lati. Triju labāko darbu autorus apbalvos.

Visi Preiļu rajona fotomīļi, kuri grib piedalīties konkursā «*Cilvēki mums līdzās*», sīkāku informāciju var iegūt Latvijas Sarkanā Krusta Preiļu rajona komitejā pie Viktorijas Upenieces, tālr. 22056 (lūgt savienojumu ar Sarkanā Krusta komiteju).

Izziņas

■ **Kultūrkapitāla fonda padome izskatījusi un atbalstījusi divus kultūras mantojuma projektus, kas attiecas uz Preiļu rajona objektiem.** Kā informēja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rajona galvenā valsts inspektore Inese Stūre, viens no atbalstītajiem projektiem ir par Gornijašu kapličas izpēti un restaurācijas programmas sastādīšanu. To sagatavoja sabiedriskā organizācija — fonds «Gornijaši». Otrs atbalstītais projekts ir par Bērzgales baznīcas ērģeļu izpēti un restaurācijas programmas sastādīšanu. Šo projektu sagatavojuši Bērzgales draudze. Abi darbi tapuši Ineses Stūres vadībā. Katram no projektiem piešķirti 1000 lati.

■ **Vīri grib vīru spēles.** Tāpēc Preiļos tapusi hokeja komanda, par kuru Māris Mainulis, kā pagaidām pats sevi dēvē — komandas kapteiņa palīgs, teica, ka tie ir 25-30 gadus veci sportiski, aktīvam dzīves veidam noskaņoti vīrieši. Preiļos, jau kur tas laiks, nav savas slidotavas, tāpēc jaunizveidotā komanda kopā ar treneri Vladimīru Točko divas reizes nedēļā dodas treniņos uz ledushalli Daugavpilī. Lieki teikt, ka komandas ekipējums, maksa par treniņu, ceļa izdevumi ir pašu sportistu ziņā. Tomēr komandā valda īsts ciņas spars, un tā gatavojas Daugavpils atklātajam hokeja čempionātam, kas sāksies aprīlī. Komanda pati meklēja sponsorus dalības naudas samaksāšanai. Paredzams, ka čempionātā piedalīsies 12 komandas. Komandai nepieciešams arī līdzjutēju atbalsts, tāpēc Māris Mainulis informē, ka čempionāta spēļu laikā skatītājiem un atbalstītājiem ieeja ledushallē būs bez maksas.

L.Rancāne

■ **Valsts bērnu tiesību aizsardzības centra rīkotajā seminārā interešu izglītības jomā strādājošajiem pedagogiem piedalījās Līvānu bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne.** Viņa pastāstīja, ka semināra galvenā tēma veltīta pagājušā gada valsts programmas bērnu stāvokļa uzlabošanai izvērtēšanai. Šīs programmas ietvaros pagājušā gada vasarā notika Līvānu bērnu invalīdu vasaras nometne pie jūras «Smaids '99». Pavisam valsts programmai pērn tika iesniegts 101 projekta pieteikums, no tiem atbalstītas 32 nometnes un 8 ekskursijas sociālā riska grupu bērniem, bērniem no patversmēm, bērnu namiem, kā arī invalīdiem. Seminārā piedalījās daudzi Latvijā pazīstami bērnu tiesību aizsardzības speciālisti, kā arī pedagogi. Valsts atbalstītie projekti ar mērķi sekmēt bērnu stāvokļa uzlabošanu un bērnu tiesību sistēmas aizsardzības pilnveidošanu valsts programmas ietvaros, iespējams, turpināties arī 2000. gadā.

■ **3. martā savas skolas žetongredzenus saņēma triju Līvānu ģimnāzijas divpadsmito klašu audzēkņi, kopumā vairāk nekā sešdesmit skolēni.** Piemīņas žetons tika dāvināts skolai, bet tās direktorei Maijai Kručiņinai — žetongredzens. Par godu svinīgajam pasākumam 12. klases audzēkņi izdeva arī ģimnāzijas avīzes «Skolas solis» specializlaidumu. Vakarā skanēja pateicības vārdi skolai un pedagogiem, skolotājiem divpadsmitie dāvināja svečturus, un bija pārliecināti — skolas žetongredzens paliks kā pazīšanās zīme un piederības apliecinājums arī pēc gadiem un tūlumā.

G.Kraukle

REFORMA

Nacionālās ziņas

Brīdina ekonomikas policijas priekšnieku

Ja nākamo divu mēnešu laikā neizdosies samazināt lielo nelikumīgas izcelsmes preču tirdzniecības apjomu Latvijas tirgos, pašreizējam ekonomikas policijas priekšniekam Viesturam Briedim būs jāatkāpjas no amata. Tā paziņoja iekšlietu ministrs Mareks Segliņš pēc tikšanās ar Briedi, kriminālpolicijas priekšnieku Valdi Pumpuru un citām policijas amatpersonām.

Ziemas riepas vēl noderēs

Līdz 1. martam visiem transporta līdzekļiem bija jābrauc ar riepām, kas paredzētas ziemas apstākļiem. Tomēr, ņemot vērā Latvijas klimata īpatnības, ar riepām brauc neapstādot. Tā norāda Ceļu satiksmes drošības direkcijas informācijas daļa. Vēl līdz 1. maijam Latvijā drīkst braukt ar radzotām riepām. Tās aizliegts lietot no 1. maija līdz 1. oktobrim.

Prezidente ierēdņu vietā palīdz trīnīšiem

Uzzinot, ka pirms gada dzimušo trīnīšu ģimene Jēkabpils rajonā birokrātijas dēļ nav pilnībā saņēmusi valdības piešķirto pabalstu, Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga pirmdien trīs puisēnu vecākiem nosūtījusi materiālu atbalstu 300 latu apmērā no saviem ietaupījumiem. Ministru kabinetā jaunajiem vecākiem bija piešķirts 3000 latu un nolēmis, ka 1700 latu nododami Rītes pagasta pašvaldībai, lai tā rūpētos par ģimeni, izmantojot piešķirtos līdzekļus, līdz brīdim, kad zēni sasniegs gada vecumu. Beidzoties finansu gadam, konts, kurā bija palikuši 184,2 lati, ticis slēgts un trīnīšu ģimene naudu vairs nevarēja saņemt. Lai atlikumu saņemtu, formalitātes šogad esot jākārtā no jauna, bet Valsts prezidente uzskata, ka ģimenei ierēdņu neizdarības dēļ nav jācieš.

Naglis savā amatā paliek

Ekonomikas ministra Vladimira Makarova iecere nomainīt Privatizācijas aģentūras (PA) šefu Jāni Nagli otrdien valdības atbalstu neguva, jo pēkšņi atklājies, ka nav dokumenta, kas reglamentētu konkrētu beigu termiņu J.Nagļa pilnvaru laikam. Kārtējā spēlīte — te paziņo visiem, ka pilnvaru laiks beidzas 31. martā, te «pēkšņi» bācī — nav likuma, kas paredz PA vadītāja pilnvaru termiņa beigas. Arī A.Šķēle uzskata, ka valdības vairākuma pieņemtais lēmums nozīmē atbalstu J.Nagļa palikšanai amatā līdz PA reorganizācijai. V.Makarovs uzskata, ka šis gadījums pierāda iespēju traktēt likumdošanu atbilstoši katra cilvēka interesēm, t.i. V.Birkavs piemēklēja likumu J.Naglim.

Nacionālās bibliotēkas būvē piedalīsies visa sabiedrība

Jaunas Nacionālās bibliotēkas celtniecībā būs jāpiedalās ikvienam Latvijas iedzīvotājam, iestādei un uzņēmumam — tā otrdien nolēma valdība, pieņemot likumprojektu, kas paredz iekasēt speciālu mērķmaksājumu no visiem elektrības patērētājiem. Plānots, ka turpmākajos 12 gados bibliotēkas labā par kilovatstundu elektroenerģijas būs jāmaksā 0,001 santims jeb par 1/40 daļu vairāk nekā tagad. A.Šķēle uzskata, ka katru iedzīvotāju piedalīšanās ir sociāli taisnīgs risinājums projektam, un premjers cer, ka sabiedrība to uztvers ar izpratni. Mērķmaksājuma lielums un ilgums aprēķināts tā, lai no tā varētu segt visu bibliotēkas būvei nepieciešamo summu — aptuveni 85 miljonus latu.

Aprēķini liecina, ka pensionāram mēnesī bibliotēkai nāksies ziedot 7-8 santimus, divu bērnu ģimenei 20-40 santimus. Patlaban elektroenerģijas tarifs ir 0,039 lati par kilovatstundu, bet pēc mērķmaksājuma ieviešanas 2001. gada 1. janvārī tas būs 0,04 lati par kilovatstundu. Nu lūk, viss jau izlemts mūsu vietā. Nodokļu, ko mēs maksājam, valdībai nepietiek, jo jāpērk gan burbuljannas, gan dārgas mēbeles, auto un daudz ko citu, par ko mēs, nodokļu maksātāji pat iedomāties nespējam. Kādu nākošo objektu celsim kopīgi? Kāpēc valdība atbildību par Nacionālo bibliotēku uzvel tautai?

Ziņas sagatavoja T.Elste

Vai Pelēču pagasta iedzīvotāju likteni drīkst izlemt tikai deputāti

Pelēču pagasta iedzīvotāji sadzirdēja runas, ka mūsu deputāti izlēmuši pievienoties Daugavpils rajona Višķu pagastam. Šajā sakarā tika lūgts sasaukt iedzīvotāju sapulci, lai noskaidrotu lietas būtību. Sapulci sasauca, uzaicināja arī Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāju Pēteri Romanovu izskaidrot visu par teritoriālo reformu.

Kad iedzīvotāji prasīja Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājam Jānim Podskočiņam par pievienošanas Višķu pagastam, viņš likās izbrīnīts, sak, kas jums to teica, mēs neko nezinām. Bet kāpēc tad Višķu pagasta padomes priekšsēdētājs Kudiņa kungs staigājis ap Pelēču pamatskolu kā ap savējo? Tā nu cienjamiem deputātiem nācās atzīt, ka tāda doma par Višķiem gan esot, jo tam piekritot Ārdavas iedzīvotāji un arī deputāti.

Tāpēc arī lūdzam «Novadnieka» palīdzību, lai mums kāds izskaidro daudzos neskaidos jautājumus. Ja mēs būsim Daugavpils rajona Višķu pagastā, kādi mums būs telefonsakari ar Preiļiem, vai būs tālsarunas? Līdz šim medicīnisko palīdzību saucam no Preiļiem, arī ģimenes ārsti vieni ar Preiļos. Vai tagad «ātrie» būs jāsauc no Daugavpils, kas ir divas reizes tālāk? Vai būs jāpārtaisa visas zemesgrāmatas un pieraksti pasēs, kā arī citi dokumenti? Vairāk pagasts nabagajiem lauku iedzīvotājiem to atmaksās? Vai, piemēram, kā tādu sādžu kā Maskavicišķi, Solka, Kozička, Alingofa vai Jaudzemi iedzīvotāji tiks uz Višķiem, ja viņiem gadu desmitiem satiksme ir tikai ar Preiļiem, bet uz Višķu pusi līdz autobusam jāiet desmit kilometri?

Mums ir arī citi jautājumi. Vairbūt Višķu pagasta padomes priekšsēdētājs staigāja

ap skolu, jo grib to likvidēt. Špoģos ir vidusskola, tur droši vien trūkst skolēnu. Mūsējie tad varēs braukt uz Špoģiem vai uz kādu internātskolu, bet skolotāji varēs stāties bezdarbniekos. Žēl, ka mūsu pagasta vadība Kudiņa kungam neparādīja aizugušos un neapstrādātos pagasta laukus, attīrīšanas iekārtas, kuras nedarbojas un visus ciemata mēslus salaiž tieši Jašas upē. Sakoptā un skaistā skolas ēkā jau varēs kādu viesnīcu iekārtot, veikalu, vairbūt pat gateri, bet tajā pārējā taču jāiegulda darbs.

Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Podskočijs savā galavārdā teica, ka vēl izdarīšot pagastā aptauju, bet galu galā visu izlemšot tikai deputāti. Baidāmies, ka tā arī būs, ka mūsu domas nemaz neņems vērā. Bet sapulcē neviens tā arī neatbildēja uz mūsu daudzajiem jautājumiem.

A.Strode, pensionāre

Pelēču pagasta iedzīvotāji nevēlas pievienoties Višķiem

Līvija Rancāne

3. martā notika Pelēču pagasta iedzīvotāju sapulce un tikšanās ar pagasta padomi, kā arī ar rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāju Pēteri Romanovu. Tikšanās mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par iespējamo sadarbību vai apvienošanu ar kaimiņpašvaldībām vai Preiļu pilsētu. Pēc šīs sapulces Pēteris Romanovs «Novadniekam» pastāstīja, ka sniedzis iedzīvotājiem informāciju par reformas gaitu rajonā un valstī kopumā. Izanalizēta situācija, kāda ir rajonā sakarā ar novadu tapšanu, sniegta informācija par izveidoto Līvānu novadu, par Preiļu novada veidošanu, kā arī par Vārkavas un Galēnu sadarbības padomēm un apvienošanās tendencēm.

Pelēču pagasta iedzīvotāji uzdeva daudz jautājumu, kas liecināja, ka viņiem nav skaidras ar teritoriālo reformu saistītas lietas. Diskusijas gaitā Pēteris Romanovs akcentēja galveno likumu, kas regulē un vada reformas procesu. Tas ir Saeimas pieņemtais Administratīvi teritoriālās reformas likums, kurā paredzēts, ka reformas process ilgst līdz 2004. gada 30. novembrim. Reformas gaitu reglamentē arī likuma projekti par reģionālo pašvaldību izveidošanu un reģiona pašvaldības padomes vēlēšanām.

Sarunā ar iedzīvotājiem piedalījās pagasta

padomes deputāti Elita Rebaine, Jāzeps Zarāns.

Pelēču pagasta iedzīvotāji bažījās, vai pagasta padome negatavojas pieņemt lēmumu par Pelēču pagasta apvienošanu ar citām pašvaldībām. Visvairāk pagasta iedzīvotājus satraukusi maldīga informācija par to, ka paredzēta apvienošanās ar Daugavpils rajona Višķu pagastu.

Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Podskočijs mierināja iedzīvotājus, ka ar kaimiņu — Višķu pagasta padomes pārstāvjiem un priekšsēdētāju, kuri apmeklēja Pelēču pagasta padomi, notikušas tikai pārrunas par reformas jautājumiem. Pelēču pagasta padomes deputāti nav pieņēmuši nekādu lēmumu par apvienošanu vai sadarbību.

Bez tam Jānis Podskočijs uzsvēra, ka padome rēķinās ar vasarā notikušajai iedzīvotāju aptaujai pausto viedokli. Aptaujā piedalījušies 423 iedzīvotāji no visām sociālajām un vecumu grupām. Uz jautājumu «Vai jūs pagastam būtu vajadzīgs apvienoties ar citiem pagastiem?» pozitīvu atbildi snieguši tikai divi iedzīvotāji. 301 iedzīvotājs uz šo jautājumu atbildējis «Nē» un «Nezinu».

Sapulces laikā daži no iedzīvotājiem aicināja rīkot pagasta iedzīvotāju referendumu par apvienošanu ar Preiļu novadu. Tika izteikti priekšlikumi aptaujas anketas apstiprināt ar saviem parakstiem. Iedzīvotāji vēlējas zināt arī to, vai Preiļu novads pēc viena gada un vē-

lāk būs atklāts citu pagastu uzņemšanai, kā arī atbildes uz citiem jautājumiem. Vairāki sapulces dalībnieki uzsvēra, ja pagastam ir jāapvienojas, tad tikai ar Preiļu novadu. Ar Preiļiem saista pasta un telefonu sakari, medicīniskā apkalpošana.

Protams, galīgo lēmumu pieņems pagasta padome, taču tas nevar būt pretrunā ar iedzīvotāju vairākuma viedokli. Tas ir jāizstāv aktīvāk un stingrāk. Iespējams, ka daudzas lietas pagastā iegūst savādāku interpretējumu tikai tāpēc, ka iedzīvotāji nav saņēmuši izsmeltošu informāciju, kā tas bija gadījumā ar Višķu pagasta pārstāvju apmeklējumu.

Pēteris Romanovs, kas jau pēc iedzīvotāju sapulces tika lūgts komentēt klātpieņemto A.Strodes vēstuli, uzsvēra, ka galīgais lēmums piederēs pagasta deputātiem, taču tam ir jābūt pamatotam ar iedzīvotāju gribu. Pašlaik ir grūti prognozējama reformas tālāka attīstība valstī, jo tās gaitā daudz kas būs atkarīgs no tā, cik reģionu — deviņi vai četri Latvijā izveidosies. Lai iedzīvotājiem nenāktos pieņemt nepopulārus un nepārdomātus lēmumus, Pēteris Romanovs mierināja, ka līdz pat 2004. gada 30. novembrim katrā pašvaldībā var nogaidīt, nesteigties ar apvienošanu un izvēlēties, kāds lēmums administratīvi teritoriālās reformas gaitā tai būtu lietderīgāks.

Zinātnieka viedoklis par administratīvi teritoriālo reformu

Savas atziņas administratīvi teritoriālās reformas sakarā Latvijas televīzijā izteica Latvijas Zinātņu akadēmijas ekonomikas institūta direktors Jānis Počs. Pretēji daudzo politiķu teiktajam, speciālista viedoklis cilvēkiem var likties daudz pamatotāks nekā mētasānas ar populistiskām frāzēm. Piedāvājam lasītāju uzmanībai zinātnieka viedokli.

Kāpēc tiek mainītas domas par reģionu skaitu

Ja kādai cilvēku grupai nav īsti skaidrs, ko mēs gribam, rodas nepastāvība. Ja būtu skaidri zināms, ko, kā, kāpēc un kad gribam panākt, ja būtu zināmi motīvi, tad šāda raustīšanās nebūtu iespējama. Pagaidām Satversmē pašvaldībām ir vēltas pāris rindīņas, tās tur ir vienkārši pieminētas. Kam ir vajadzīga šī reforma? Pieņemts likums par administratīvi teritoriālo reformu, kurā nedefinētas reģionālo pašvaldību funkcijas — lai varētu koordinēt reģionālo attīstību un vēl daudz ko citu. No tautsaimniecības viedokļa šis reģionālais dalījums nepieciešams, lai administratīvi teritoriālā vienība, apmierinot iedzīvotāju nepieciešamības, būtu spējīga pastāvēt saimnieciski patstāvīgi. Bez tam iedzīvotāju pakalpojumu saņemšanas iespējām jābūt optimizētām un pakalpojumu apjomam visā valsts teritorijā jābūt izlīdzinātam. Visbeidzot administratīvi teritoriālajai vienībai jābūt racionālai.

Šķēle nosauc dažas funkcijas — izglītība, komunālie jautājumi, dabas aizsardzība, atkritumu savākšana, kas darbojas reģionālā līmenī. Bet katrā šāda saimnieciska darbība notiek konkrētā vietējā pašvaldībā. Šodien skaidrs, ka lauku cilvēkam pavisam nav jābrauc vai ļoti reti jābrauc pie rajona pašvaldības, bet viņam ir regulāri jābrauc pie valsts izpildinstitūcijām, kuras atrodas pašreizējo rajonu līmenī. Ja tagad mēs šis valsts izpildinstitūcijas pakļausim reģionam, tas nozīmē, ka cilvēkam būs jāmēro vēl tālāks ceļš. Vai tas ir vajadzīgs?

Jābūt arī ekonomiskajam aspektam, kas visu noliktu pa vietām un pateiktu, kā jaunajai sistēmai jādarbojas. Mūsu lielākā nelaime ir tā, ka Latvijas kartē nav viendabīga pēc attīstības potenciāla, tajā ir reģioni ar izteikti ļoti zemiem iedzīvotāju ienākumiem un ļoti augstiem ienākumiem. Pie tam šī tendence uz nabadzību skaidri nāk virzienā no Kurzemes uz Latgali.

Tas nozīmē, ka vismaz piecus gadus būs vajadzīgs centralizēts mehānisms, kas pārdaļīs līdzekļus no rietumiem uz austrumiem. Tāpēc absurdi ir tautai stāstīt, ka reforma nozīmē decentralizāciju. Ja nebūs šī mehānisma, tad būs jāizgudro kas cits, lai uzņēmēju pievilinātu uz šodien vēl neattīstīto reģionu. Šķiet, ka pagaidām valdībai nekāds nav padomā.

Vai pašvaldības pamatā var būt iedzīvotāju skaits

Pieci tūkstoši iedzīvotāju, kas koncepcijā minēti kā pašvaldības iedzīvotāju skaits,

droši vien ņemti no Eiropas, kur iedzīvotāju blīvums ir daudz lielāks. Bet ne jau iedzīvotāju skaits pašvaldībā nosaka to, vai viņi ir spējīgi maksāt par pakalpojumiem, ko saņem. Galvenais ir ienākumu līmenis.

Pašvaldībā var būt desmit vai divdesmit tūkstoši iedzīvotāju, bet viņi nebūs spējīgi maksāt par pakalpojumiem, ko tiem piedāvās tirgus ekonomikas apstākļos. Otrādi — iespējams, ka būs pašvaldības ar diviem tūkstošiem cilvēku, bet tie būs spējīgi samaksāt par visu. Valstis, kur iedzīvotāju blīvums ir izlīdzināts pa visu teritoriju, izlīdzināti ir arī visi ienākumi.

Kāpēc reģionus grib izveidot līdz pašvaldību vēlēšanām

Likumā par administratīvi teritoriālo reformu paredzēts pašvaldību reformu pilnībā pabeigt 2004. gadā. Ja mēs tagad reģionālajā līmenī ievēlēsim pašvaldību, deputātu korpuss nebūs daudz mazāks par tiem simts deputātiem, kuri tagad ir Saeimā. Kāds būs viņu dūres spēks? Pastāv vienošanās, ka nekādas reformas nevar veikt bez saskaņošanas ar Pašvaldību savienību. Bet pašlaik savienība drīzāk ir sabiedriskā organizācija.

Bēdīgākais ir tas, ja kādreiz izrādīsies, ka pieņemtais lēmums par apvienošanu bijis kļūdainis, vairs nebūs no kā prasīt atbildību. Sen būs jauna valdība, kura varēs rīkoties atbilstoši anekdotei, kad rakstīja vairākas vēstules saviem pēcnācējiem.

Publicēšanai sagatavoja L.Kirillova

■ Ceturtdienas intervija

Mēs visi — zvaigznēs ar kādu roku ierakstīti

Lidija Kirillova

— Ļoti daudzi bērni ir sapņojuši kļūt par ārstiem. Kad jums, Daina, radās medicīniskā ievirze, kas kļuva par realitāti?

— Es mācījos Rīgas 49. vidusskolā. Tā bija ļoti spēcīga skola ar ķīmijas novirzienu. Lai tajā iestātos, bija jākārto eksāmeni. No šīs skolas pasaulē izgājuši daudzi izcili mediķi. No manas klases Medicīnas institūtā toreiz iestājās desmit cilvēki. Piemēram, izcils ārsts un tagad arī 7. Saeimas deputāts Valdis Ģilis, citi kolēģi strādā Gaiļezērā, Stradiņos. Tagadējais aktieris Pēteris Gaudiņš arī sāka mācīties ar mani kopā. No pirmā kursa viņš aizgāja filmēties «Pūt, vējiņi!» un tā arī neatgriezās medicīnā.

Patiesību sakot, mani uz šo profesiju virzīja māsīca, kura divus gadus iepriekš bija beigusi institūtu. Tagad viņa studentiem māca anatomiju, bet ir diplomēta pediatre. Starp citu, arī man ir bērnu ārstes diploms. Bet vienmēr ir patikusi ķirurģija, arī studiju gados gāju dažādos ķirurģijas pulciņos. Esmu pārkvalificējusies un apmierināta ar savu izvēli.

— **Kā tas ir — būt sievietei ķirurģei?**

— To man visi jautā. Laikam domā, ka ķirurģija saistās ar ko briesmīgi dramatisku. Jā, protams, ir risks, ir dramatisms. Bet tas ir tāds pats darbs kā visi citi. Tikai ir ļoti jāmīl šis darbs, lai varētu upurēt tam savu laiku, ģimēni, savas personīgās vēlēšanās. Tas iegrožo. Vienmēr vajag staigāt baltā halātā, agrāk bija stingri noteikts, ka vienmēr matiem jābūt zem cepures. Nu nevarēju tāsīt smukas frizūras un likt virsū cepuri, nevarēju nolakt nagus, bet tās ir tikai tādas sievišķīgas lietišas, kas nav būtiskas.

Smagākais ir tas, ka nekad nevari zināt, kad un cik brīva laika tev būs, kad tevi atkal pasauks pie slimnieka. Visi radi un draugi jau sen pieraduši pie šādas kārtības un manā mājā orientējas tikpat labi kā savējā. Ar mani taču nekad nevar rēķināties. Ja tajā dienā ir dežūra, viņi paši ņemas pie lietas, cep, šmorē, klāj galdu.

Arī ģimenei grūti. Mūžīgās prombūtnes dēļ vajadzīgajā brīdī neesmu bijusi klāt meitai, viņai noteikti bija grūti.

— **Vai ķirurģija aizvadītajos gados ir daudz mainījies?**

— Noteikti mainījies, galvenokārt, ienākot teknikai. Neskatoties uz to, ka jābūt stingrai rokai, veiksmei, asam skalpelim, svarīga ir tehnika, kompjuterizācija, lāzери, gaismas optiskās zondes. Ja pirms gadiem tās vēl bija tikai diagnostikas metodes, tagad, piemēram, ar fibrogastroduodenoskopisko metodi atbrīvo žultsceļus no akmeņiem. Nu vairs nav jāoperē milzīgiem griezieniem, ekrānā var redzēt visu, ko darāt pacienta vēderā. Nu jau tas vairs nav nekas jauns, bet tad, kad mēs sākam mācīties, par to pat nesapņojām.

Tiesa, jaunās metodes ir pierastas Rīgā. Lauku rajonu slimnīcās ārsti strādā pa vecam, jo modernās iekārtas ir ļoti dārgas.

— **Vai jūs atceraties savu pirmo operāciju?**

— Tas bija studiju laikos Bērnu klīniskajā slimnīcā. Operēju apendicītu četrgadīgam bērniņam. Vienlaikus ar studijām strādāju arī kā medicīnas māsa uzņemšanas nodaļā, vēlāk reanimācijā. Dežūru laikā skatījos, kā citi operē, tā bija laba prakse.

Nevar teikt, ka man ķirurģijā labāk patiktu, teiksim, salikt kopā laužtus locēkļus vai operēt vēdera dobūmā. Ikviens ķirurgs var sašūt brūces un vajadzības

DAINA PLIČA — ķirurģe. Dzimusi, augusi un mācījusies Rīgā. Pēc toreizējā Rīgas Medicīnas institūta absolvēšanas 1978. gadā sadales komisijas nosūtīta uz Ludzu. Tur iepazinās ar vīru Igoru, ielūkojusies viens otrā, apprecējušies. 1981. gadā pārcēlušies uz Preiļiem, jo Igoram sadzīves pakalpojumu kombinātā piedāvājuši darbu un solījuši dzīvokli.

Kopš tā laika Daina strādā Preiļu slimnīcā. Igoram ir privātbizness, bet meita Laura mācās Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultātē. Dainai ir divu veidu brīvais laiks. Tas, kas pavadīts darbā savā mājā un dārzā, un tas, kas veltīts līdzdalībai Liču kultūras nama folkloras ansambli. Noguruma noņemšanai un noskaņojuma uzlabošanai ne tikai klausās Mocartu vai Štrausu, bet reizēm arī pati spēlē klavieres. Foto: J.Silickis

gadījumā sniegt jebkuru neatliekamo palīdzību. It īpaši svarīgi tas ir laukos, pie tam jāstrādā kvalitatīvi. Kad es viesojos Kanādā, man pazīstamie turienes ārsti brīnījās, kā mēs visu varam apvienot. Specializācija ir vajadzīga Rīgā, kur strādā traumatologi, strādā plastiskie ķirurgi. Mēs šeit laukos nekad neatļaujamos darīt to, ko dara viņi. Mūsu uzdevums — izglābt cilvēku, izdarīt tā, lai pēc tam Rīgā speciālisti var strādāt tālāk.

— **Jums noteikti nav gājusi secen pacientu nāve. Vai pie tā var pierast?**

— Jebkuram ārstam ir ļoti sāpīgi, ja nākas konstatēt pacienta nāvi. Un vēl nežēlīgāk ir tad, ja operācijas laikā nākas konstatēt, ka tas, ko tu dari, pacientam neatnesīs ne veselību, ne dzīvību. Tad ir jāspēj sevi mobilizēt, operācijas laikā meklēt atrisinājumu, mēģināt palīdzēt, kaut uz laiciņu attālināt cilvēku no nāves.

— **Kāda tad ir cilvēka dzīvība: trausla vai varbūt siksta?**

— Dzīvība ir ļoti trausla, to var ātri izdzēst. Bet cīnās cilvēka prāts, cīnās viņa gars. Ja dvēselē un pārliecībā viņš ir stiprs, tad ar ārstu palīdzību daudz var paveikt. Cīņa pašam ar sevi, ar savu slimību spēj pārvarēt psiholoģisko barjeru. Tad bieži vien notiek brīnumi. Kolēģi piekritis, ka ir gadījumi, kad, šķiet, prātam nav aptverams, kā tas cilvēks vispār dzīvo. Bet viņš dzīvo un pat izveseļojas, jo ir bijis stiprs garā un pārliecībā.

— **Tāpat cilvēks vēl nav izpētīts un nevienam nav zināms, cik spēka un enerģijas viņā slēpjas.**

— Patiešām, jo vairāk mēs to pētām, jo vairāk jautājumu un neskaidrību rodas. Varbūt Dievs tas kungs ir galvenais regulētājs tiem procesiem, kas notiek mūsos iekšā? Mēs nevaram izpētīt cilvēku līdz galam, vismaz tuvākajā laikā tas nebūs iespējams, jo tāda otra mehānisma pasaulē nemaz nav. Atziņos, ka neesmu Darvina piekritēja, man nemaz negribētos no mērkaķa celties. Domāju, ka mēs visi esam ar kādu roku zvaigznēs ierakstīti. Mūsu likteņi laikam citur nolemti. Dievs, kādu nu kurš viņu iedomājams, noteikti ir. Viņš mūs vada, mūsu likteņus griež.

Kad mācījos par ārsti, nekad nevarēju iedomāties, ka visu līdzšinējo dzīvi nodzīvošu Latgalē. Tas nekad prātā neienāca, novads man likās galīgi svešs. Mātes radi nākuši no Vidzemes. Bet nonācu Latgalē, paliku šeit un dzīvoju, strādāju, te izaugusi mana meita, te manas mājas. Domāju, nu nostrādāšu Latgalē noliktos trīs gadus un braukāju atpakaļ uz Rīgu. Tātad — tam tā vajadzēja notikt.

— **Kā jūs atpūšaties?**

— Strādāju. Strādāju mājās, dārzā, mēģinu apkārtējo vidi skaistāku padarīt. Man ļoti patīk ziedi, jebkuri ziedi. Cen-

šos tos nelikt istabā vāzēs, jo tad tie ātri novīst. Arā zied tik skaisti un ilgi. Pēdējos divus gadus aktīvi dziedu Liču folkloras ansambli.

— **Kā tad veicas ar latgaliešu izloksni?**

— Jā, balss man ir skaļa, ansambļa sievas tad sauc, atkal tu «čūliski» dzied. Ar runāšanu latgaliski tūri labi sanāk, ar dziedāšanu ne. Bet man tas patīk. Savā bērniībā beidzu mūzikas skolas klavieru klasi, visus skolas gadus esmu kori dziedājusi.

Kad pavisam draņķīgi ap sirdi, spēlēju. Mūzika atslago nervu sistēmu. Reizēm klausos ierakstus. Jauki, ka tagad pieejams vesels klasiskās mūzikas klāsts kasetēs un kompaktdiskos. Man patīk viegli uztverama, romantiska, skanīga mūzika. Tāpēc neuztveru moderno klasisko mūziku, kur dominē ritms.

— **Jūs vienmēr esat enerģiska, kustīga. Vai arī pēc dabas optimiste?**

— Laikam gan optimiste. Citreiz pat nenovērtēju dzīves situāciju dramatismu. Vienmēr cenšos vispirms saskatīt labo sev apkārt.

— **Cilvēki pie jums nāk ne tikai ar savām sāpēm, bet arī ar problēmām. Vai viņos ir saglabājies optimisms?**

— Cilvēkos jūtama nomāktība. Sevišķi gados vecāku cilvēku vidū, ja viņiem nav bērnu vai arī tie dzīvo tālu. No laukiem jaunie raujas projām uz Rīgu, uz citām pilsētām un reizēm aizmirst, ka viņu vecāki taču nepaliek jaunāki, ka viņiem vajadzīga palīdzība un atbalsts. Večukiem ir problēmas nokļūt uz veikalu, problēmas atbraukt pie ārsta. Jūtam arī finansiālās problēmas. Lai gan katrā lauku sētā ir gotiņa, ir cūciņa un kartupeļu lauks, savu pensiju večuki atdod traktoristam par darbu, samaksā par degvielu. Bet dakterim un zālēm vairs naudas nepietiek. Ja nu dakteris vēl grib labas zāles izrakstīt... Bet labas un efektīvas zāles ir arī dārgas. Saviem pacientiem vienmēr prasu, vai viņi varēs samaksāt, varbūt ieteikt ko lētāku.

— **Kāda jums liekas jaunā paaudze?**

— Jaunajiem ir daudz savādāka domāšana nekā manai paaudzei, viņiem ir daudz attīstītāka pasaules uztverē. Mūsu vecākiem bija stabils darbs, mēs zinājām, ka beigsim skolu un noteikti strādāsim. Kā saka, putras karote bija aiz mākoņa aizbāzta. Mums nebija pārliecības, ka šī pasaule ir jācīnās, dažam labam vienīgi kāda drusciņa karjerisma, bet nekas vairāk. Tagadējie tūri pavisam citādi, viņi visur ir iekšā un ar milzīgu sparū. Bērni zina, ka par visu, ko gribi sasniegt, jācīnās, citādi ātri vien noiesi no skatuves.

Piemēram, mana meita Laura. Viņas sirdslieta ir ādas apstrāde, tērpu dizains,

ko, starp citu, attīstīja sevi ar milzu uzcītību un patstāvību. Mēs ar tēvu jutāmies kā no debesīm nokrituši, kad Laura pavēstīja par saviem panākumiem — uzvaru skolēnu firmu konkursā un braucieni uz Maltu. Taču pēc ģimnāzijas beigšanas viņa izlēma, ka mācīsies Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultātē, tagad ir otrā kursa studente. Viņa teica, lai ir stabila izglītība, lai ir pamats zem kājām. Tad vēlāk arī domās par savas aizraušanās attīstīšanu.

Tagad sevi pārdzīvoju, ka darba dēļ esmu maz laika veltījusi meitai, maz esmu palīdzējusi. Bet varbūt tāpēc Laura pati pierada cīnīties, pastāvēt par sevi, tikt uz priekšu, patstāvīgi pieņemt lēmumus.

— **Vai jums patīk saimniekot pa virtuvi?**

— Kādreiz patika, tagad vairs ne. Ilgu laiku mana svētākā pārliecība bija, ka jebkurā situācijā, jebkurā aizņemtības un noguruma pakāpē man ir jāpabaro ģimene, ēdienam jābūt galdā svaigam un garšīgam. Laikam pārcentos vai pārpūljos, tāpēc pašlaik virtuve mani nevilina. Protams, svētku reizēs patīk klāt skaistus gaļus, patīk jaunas un interesantas receptes izmēģināt.

Es esmu tāda pavārgrāmatas saimniece, kas visu dara, kā grāmatā rakstīts. Igoram gan patīk virtuvē burties. Viņš visu dienu var tur ņemties, ķimerēties, kamēr beigās top meistardarbs. Vienīgi šašliku recepte «Hipokrāta» kafējnīcā ir manis izdomāta, izveidota un ilgus eksperimentos pārbaudīta. Ir tajā savi noslēpumi, tāpēc varu teikt tikai vienu — tas nav «ātrais» šašliks, tam vajag laiku, lai nobriestu.

— **Jūsu māju Preiļos zina un apjūsmo daudzi — par sakoptību, par gaudiem. Pagājušajā gadā jūs saņēmat balvu kā sakoptākā māja pilsētā un otrā skaistākā rajonā. Vai, pavasarim nākot, jau sāc kņudināties pakrūtē?**

— Kņudinās gan. Puķu sēklas jau sašētas un uz palodzēm sadīgušas. Pagājušajā gadā Igors izveidoja baseinu, šogad būs jāpabeidz labiekārtošana, tas ir, augi pēc plāna jāstāda, lai zied no pavasara līdz rudenim. Esam gandarīti, ka cilvēkiem varējām savu darbu parādīt, ka viņiem patika.

Māja un pagalmis — Igora nopelns. Viņš ir fanātiķis, kam patīk skaistums. Urkņājas tik ilgi, kamēr visu iecerēto dabū gatavu. Tā jau bija arī ar baseinu, sāka no literatūras, beidza ar milzīgu darbu. Vārdu sakot, viņš ir mākslinieks — sappus, ko redz iztēlē, vienmēr arī realizē. Es tikai palīdzu.

— **Lai jums visiem veicas un paldies par interviju!**

Vecāki bez atbildības

Līvija Rancāne

Bērni visvairāk dzimst trūcīgās ģimenēs

— Rožkalnu pagasttīsa nodarbojas ar to pašu, ko pārējās, — skaidro pagasttīses priekšsēdētāja **Ženija Cirša**.

Tās funkcijās esot aizbildniecības lietas, vecāku varas pārtraukšana, notariālo jautājumu kārtošana, dāvinājuma līgumi un tamlīdzīgi. Pieciem pagasta bērniem noteikta aizbildniecība, par viņiem rūpējas trīs aizbildņi. Par laimi, saka Ženija Cirša, pagājušajā gadā nav pārtraukta neviena vecāku vara. Tas gan nenozīmē, ka pagastā neesot nelabvēlīgu ģimeņu, bet tikai to, ka, pirmkārt, neesot piemērotu aizbildņu, bet, otrkārt, pagasttīsa nezaudē cerības pacietīgu un ilgstošu pūļu rezultātā tās tomēr atgriezt uz normāla dzīves ceļa. Jo bērnu izņemšana no ģimenes nes līdzī ar drausmīgu māju zaudēšanas sajūtu. Visvairāk rūpju esot ar trim ģimenēm, kurās augot pa sešiem septiņiem bērniem. Tātad, būtībā 20 jaunu cilvēku ikdienas labklājība vai vismaz normāla iztikšana šodien ir atkarīga no tā, cik lielā mērā pagasttīsa izrāda interesi par viņu ģimenēm.

Vai tik nava reši, pa pieci gadi — seši? Ironiskais vidzemnieku sakāmvārds domāts ģimenēm, pie kurām pārāk bieži ciemojas stārķis. Jāpiekrīt, ir jau absurda tāda dzīve, ja uz pārāk biežu bērniņu nākšanu pasaulē skatās ar ironiju. Bet pasaule ir tāda, kāda tā ir. Un pašlaik, vismaz šeit Latvijā tāda, ka vecākiem vispirms jābūt drošiem par normāla ēdiena, apģērba, cilvēcisku dzīves apstākļu nodrošināšanu jau esošajiem bērniem, viņu izglītošanu un uz kājām nostādīšanu un tikai tad jāpieņem lēmums par ģimenes palielināšanu.

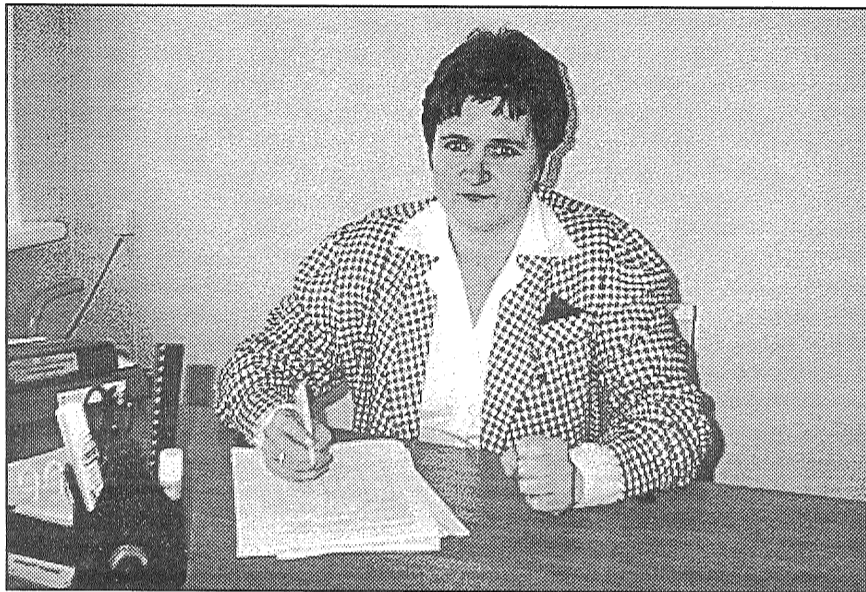
Bet rokas nolaiž arī nelielas ģimenes. Šodien pagasttīsā bija ieradies sieviete, kurai ir tikai viens bērns, tiekoties ar «Novadnieku», stāstīja Ženija Cirša. Un arī šim bērnam māte nespēj sagādāt uzturu, naudas nav pat maizei, jo jāiztiek tikai ar tiem četriem latiem, ko saņem kā bērna pabalstu. Vecāki nekur nestrādā. Bērnam skolā piešķirtas brīvdienas, ko apmaksā pagasts. Tas piešķir naudu arī briļļu iegādei. Bet ēst vajag arī mājās. Vecāki neredz un arī nemeklē izeju, kā tikt uz ceļa. Cer izdzīvot ar pabalstiem. Ļoti daudzi pierod pie tā, ka viņiem iedos pabalstu, pierod pie situācijas, ka cits palīdzēs.

Šantazē pagasttīsu

Kādā citā ģimenē tēvs un māte neastāv laulībā, bet abiem ir trīs bērni. Ženija Cirša atceras lielo noņemšanos, kamēr skolā iekārtoja divus šīs ģimenes bērnus, kuriem jau bija pienācis skolas vecums, bet vecāki nelikās ne zinīs. It kā jau varēja pārtraukt vecāku varu, saka pagasttīses priekšsēdētāja, tajā pašā laikā, apsekojot ģimeni, bija redzams, ka vecāki mīl bērnus, bērni mīl viņus. Tomēr ar pliku mīlestību bez rūpēm ir daudz par maz. Šajā, pēc tautības krievu, ģimenē bērni vēl līdz skolas vecumam runāja bērnu vāvuļošanas līmenī — zilbes, pa pusei izteikti vārdi vai ar citu nozīmi, vārdu sakot, lietoja valodīņu, kādu bērni izveido pirmajos dzīves gados. Pieaugušie ģimenes locekļi ar mīlumu un rūpēm bērniem pamazām iemāca sazināties ar apkārtējo pasauli pareizā valodā, bet šajā ģimenē tas, laikam, bija lietas par grūtu. Ja mēs nebūtu iejaukušies, bērni būtu palikuši kā mūklāji, spriež Ženija Cirša. Pagasttīses darbiniecēm sākumā licies, ka bērni ir garīgi atpalikuši. Bērnus pārbaudījušas palīgskolas komisijas, viņi tikuši aizvesti uz Rēzekni pie logopēdijas speciālistiem, pie psihiatra Preiļos.

Ar attīstību viss izrādījies kārtībā, bet vecāku absolūtās bezatbildības dēļ bērniem vēlākā nākotnē gan draudēja atpalicība. Skaisti un gudri bērni, tagad labi runā latviski, normāli mācās, priecājas pagasttīses darbinieces. Iekārtoti internātā.

Pagasta padome vecākiem lika kaut ko pastrādāt pagasta labā par to, ka bērniem skolā piešķirts bezmaksas uzturs, atstrādāt vismaz krūmus cērtot. Negāja. Turpat blakus mājai ir gateris, uz kuru darbā brauc vīri pat no Kalupes, no Vārkavas. Bet bērnu tēvam, trīsdesmitgadīgam vīrietim, te sāp roka, te viņam noticis tas vai šis un uz gateri strādāt neiet. Pagasttīsa domā, kā pabalstus pāradresēt kādam citam, kas tos izmantotu bērnu labā. Var nokārtot, ka tos saņem bērnu skolotājs. Māte uzaicināta uz pārrunām.

● **Ženija Cirša, trīs pieaugušu bērnu māte, vada Rožkalnu pagasta pagasttīsu. Viņas uzticamās palīdzes šajā grūtajā darbā ir Rimicānu pamatskolas direktore Velta Ziemele, feldšere Zinaida Maskalāne un pagasta padomes sekretāre Anita Ruča. Foto: M. Rukosujevs**

Bet... «viņa raud, viņa saka, es pakāršos un ko vēl tik nedarišu, jo bez šīs naudas nevar izdzīvot», un šādas šantāžas priekšā pagasttīsa jūtas bezspēcīga. Tas nesot vienīgais gadījums. Ne viens vien, kad viņam pārmet par vecāku pienākumu neveikšanu, pretī atmetot ar šādiem vārdiem — jākaras nost, nekas cits neatliek. Jā, protams, pagasttīsa nevēlas šādu iznākumu. Un drīzāk jau iznāk būt lāpītāju un ugunsdzēsēju lomā, kad plīst un deg, kad jāglābj mazais cilvēkbērns. Vecāku bezkaunība un bezpalīdzība mijoties vienādās proporcijās, jo pagasttīses trīs gadu darbības laikā pēc palīdzības visu laiku griežoties vieni un tie paši vecāki. «Elektrība atvienota, māte sēd pie plīts un raud, nav ko ēst. Mēs, pagasta pārstāvji, izgriezām kabatas, izkratījām santīmus. Viņi aizskrēja uz veikalu, atnesa maizi, kā stāja klāt, tā tūlīt visa bija cauri», vienu no šīs ģimenes apmeklējumiem atceras pagasttīsa. Viņiem vesti kartupeļi, zemeņu stādi. Iestādi, būs raža. Apēda kartupeļus, saka, — nav, ar ko maksāt traktoristam par zemes uzaršanu. Patiešām, ko pagasttīsei ar šo ģimeni iesākt?

Ar konfektēm cienājās zem tilta

S. ģimene ir jauna, un bērni šeit saskrien mudīgi. Janvārī viens, bet decembrī jau otrs. Pavisam esot seši. Nu labi, lai dzimst, uzskata pagasttīsa. Māte jauna sieviete, optimistiski noskaņota, nesūdzas. Skolu apmeklēt šogad uzsācis ceturtais bērns. Vecāki nekur nestrādā. Ar vectēvu, kura pensija ģimenei ir atbalsts, visi kopā nespēja sadzīvot. Veikalā mātei dodot uz parāda. Kad saņemot pabalstu, atdodot. Pērkot tikai maizi. Skolā daudziem bērniem ir kabatas nauda. Arī S. bērniem gribas, un... sekojušas zādžības.

No skolotājas reiz nozagta savāktā pusdienu nauda. S. meitene par nozagto naudu nopirkusi vairākus kilogramus šokolādes konfekšu. Noslēpusies zem tilta un divās dienās kārumu notiesājusi. Jā, zādžībai nav attaisnojuma, taču tikpat stipri kā šis noziegums bērnam uz mūžu paliks morāla trauma no tā, ka viņam nav bērniņas ar visu bērniņai piederošo — saldumiem, kārumiņiem, jaukiem nieciņiem, rotaļlietām. Nedēļu bērns nav piecēlies no gultas. Smagi pārdzīvodams savu nodarīto un to, kā viņam nav. Bērniņa nav tikai neliels gadu skaits un pieraksts vecāku pasē. Bērniņa ir jāizgaršo, jāizsmejas, jāizdraiskojas, jāizdzīvo, jāizpriecājas, jāizšūpojas tēva un mātes mīļtam. Starp citu, māte meiteni zādžības nemaz tik ļoti nepārdzīvojusi. «Manējās arī vienmēr apzog,» viņa aizbildinājusies.

tiekas ar viņu pirmo reizi, patiešām notic visām mantojumu lietām, dzīves stāstiem un likteņa pavērsieniem, jo, lai nu ko, bet gaišu prātu, veiklu valodu, isti čigānisku izmaņu daba šajā gadījumā gan nav žēlojusi, bet noskaudusi elementārāko — spējas ikdienišķi, neatlaidīgi, sūri un grūti rūpēties par ģimeni. Vismaz turēt un kopt lopus. Jā, māte arī strādā, bet naudu viņa protot apgrozīt un izšķiest tādos apmēros, ka grūti apjaust, kur pie zemniekiem nopelnītais palicis. Dēlam, kurš pirms diviem gadiem beidza 7. klasi un ir gudrs puisis, tālāku mācīšanos nespējusi nodrošināt. Viņš iestājies vakarskolā un strādā zemnieku saimniecībā. Plašākā stāstījumā te būtu jārunā par kredītiem, mājas iekļāšanu, lētticīgajiem, kas uzķērās uz neesoša īpašuma pārdošanu un tā tālāk. Atklājusi bērnu tiesību pārkāpumu tāpēc, ka bez pieraksta tie pagastā nevar saņemt medicīnisko palīdzību, potes, viņa atrada ceļu ne vairāk ne mazāk kā uz Valsts cilvēktiesību biroju. Baidāties, ka bērni iemācīsies to pašu melošanu, izlikšanos un miglas pūšanu, tagad bažijas Rožkalnu pagasttīses darbinieces. Pārdeva, vīram nezinot, viņam piederošu grūsnu govī. Bērni palikuši bez piena. Pārdeva zirgu, kura aizstāvēbā pēc vīra lūguma iējās pat pagasts, bet kaimiņi vāca parakstus, ka tas piederējis vīrieša tēvam. Apvārdojusi. Pārdevusi, sadzērušies, sakāvušies, tikusi slimnīcā... Katru otro mēnesi attiecības skaidrot palīdzot policija.

Trešajā pagasta daudz bērnu rūpju ģimenē seši bērni, skolā iet sācis tikai pirmais, vīrs, par laimi, strādājot. Apmetušies pie mātes, viena govī. Apstākļus pagasttīsa vērtē kā smagus. Ēdiena nepietiekot, bet kā būšot ar bērnu skološanu?

Sūrās vecumdienas

Dēls atsūta naudu vecajai mātei, bet viņai vairs nav sajēgas par tās lietošanu un vērtību. Izdala par sīkiem pakalpojumiem lielas summas. Vecajam cilvēkam tik briesmīgi dzīves apstākļi, ka pagasttīsa nav izturējusi un zvīņusi meitai uz Jēkabpili. Meita, arī jau pensionāre, atbildējusi viennozīmīgi, — viņa nav mani audzinājusi, un es par viņu neko nezīnu.

Vardarbība

Smagā vārdā nosaukta instance — pagasttīsa. Ko un kā iztiesāt un kā vārdā ķerties pie tiesāšanas, ja būtībā tiesājami ir savas nevarēšanas dēļ nelaimīgi cilvēki, kuri aiz sevis atstāj tikpat nelaimīgu nākamo paaudzi? Kuri jau šodien neprot veidot cilvēciskas savstarpējas attiecības? Ženija Cirša var pastāstīt arī par tādu ģimeni, kurā vecāki dzer un nepārtraukti skandālē. Bērns pārdzīvo un cieš, bet skolā bērnu apsaucā tādā vārdā kā viņa māti. Kad zēnā sakrātās moka izlaužas, klasesbiedri cieš no viņa vardarbības un naida. Citu bērnu mātes pieprasījušas viņu no klases izslēgt. Bet mazais varmāka reizē ir arī cietējs ar ļoti dziļu rētu dvēselē. Pagasttīses darbības rezultātā visas puses pēdējā laikā nedaudz mainījušas uzvedību.

Daudzi tēvi piedzērušies ķer pēc sīksnas un sit savus bērnus, izdzen viņus no mājas. Mātes piezvina policijai un pasūdzas, bet, kad tēvs ir izgulējis dzērūmu un nolūdzies, pāridarījums tiek piedots. Bet nekad tas neizzūd no bērna dvēseles — slāpstīšanās tumšā naktī, kad istabā lopiski ārdās vīrietis, kuram no dabas bijis likts kas cits — sargāt savu ģimeni no pārinodarījumiem. Vardarbība ģimenēs ir plaši izplatīta, un būtībā arī pagasttīses šajā ziņā pa istam nevar aizsargāt bērnus. Lielākoties tas notiek tāpēc, ka sievietes piedod pāri darītājiem. Bet no sista bērna izaug cilvēks, kurš kādreiz atkal sitīs citus.

Veselības aprūpes aktualitātes

Situācijā, kad vairākas nedēļas pēc kārtas katrā avīzes «Novadnieks» numurā viena no galvenajām tēmām ir veselības aprūpes finansējums, var domāt, ka Preiļu rajona iedzīvotāju lielākā daļa jau ir sapratusi, ka uz veselības aprūpi, kura ir valsts apmaksāta, vairs nav ko cerēt. Gribu lasītājus nedaudz nomierināt, ka tik bezcerīga situācija vēl nav. To, ka mēs dzīvojam reformu laikā, kurš nav no vieglākajiem valsts pastāvēšanas laikā, mēs jau visi sen zinām. To, ka veselības aprūpes pakalpojumi lielākā vai mazākā mērā vienmēr bijuši saistīti ar kaut kādu naudas izdošanu, arī, bet šīs reformas, citreiz saprotamāk, citreiz mazāk saprotami, tomēr tiek vērstas uz veselības aprūpes sakārtošanu, naudas līdzekļu racionālu izmantošanu un galvenais — iedzīvotāju veselības stāvokļa uzlabošanu.

Šim gadam naudas līdzekļu apjoms, kas paredzēts veselības aprūpei, nav samazinājies, bet nav arī pazudis, tāpēc stingri jāseko, lai naudas līdzekļi tiktu izmantoti racionāli. Slimokase ir gatava apmaksāt uzņēmumiem tikai kvalitatīvus pakalpojumus. Kvalitātes kritērijus nosaka ārstu profesionālās asociācijas. Taču naudas līdzekļu racionāla izmantošana uzņēmumā ir katra uzņēmuma vadītāja

galvenais uzdevums.

Bez slimokases finansējuma, nelielu daļu veselības aprūpes izmaksu sedz arī pacients.

Tātad, kas pašreiz pacientam jāmaksā, apmeklējot veselības uzņēmumu vai ģimenes ārstu.

Joprojām darbojas MK noteikumi nr. 13 (1999. gada 12. janvāris) «Veselības aprūpes finansēšanas noteikumi», kuri nosaka sekojošas pacientu iemaksas par veselības aprūpes pakalpojumiem, kas ietilpst veselības aprūpes pakalpojumu minimumā.

◆ Par ambulatoru apmeklējumu un ārstniecības pakalpojumiem ārstniecības iestādē vienas darbadienas laikā:

pieaugušajiem — 0,50 latu,
bērniem — 0,20 latu.

◆ Par ārstniecības personas mājas vizīti — vienu latu.

◆ Par ārstēšanos stacionārā pieaugušajiem:

par iestāšanos — 5 latu,
par katru stacionārā pavadīto dienu, sākot no otrās dienas — 1,50 latu.

◆ Par ārstniecisko manipulāciju — saskaņā ar labklājības ministra apstiprinātu cenrādi.

◆ Par ārstēšanos stacionārā bērniem — 0,45 latus par katru stacionārā pavadīto dienu.

◆ Par ārstēšanos stacionārā pieaugušajiem psihiatrijā, onkoloģijā, onkohematoloģijā, kā arī alkoholisma, narkomānijas un toksikomānijas ierobežošanas

programmas ietvaros un par rehabilitācijas otro posmu — 0,45 latus par katru stacionārā pavadīto dienu.

◆ Kopējais pacienta iemaksu apjoms par katru hospitalizāciju (neskaitot maksu par ārstnieciskajām manipulācijām) nedrīkst pārsniegt:

pieaugušajiem — 15 latus,
bērniem — 5 latus.

◆ Pacienta iemaksu kopsumma kalendāra gadā nedrīkst pārsniegt 80 latu.

Saskaņā ar Preiļu rajona padomes 2000. gada 15. februāra lēmumu nr. 3/1 atļauts pašvaldību bezpeļņas uzņēmumu direktoriem noteikt maksu veselības aprūpes pakalpojumu minimuma sniegšanā iztrūkstošā finansējuma nodrošināšanai saskaņā ar veselības aprūpes pakalpojumu vērtēšanas kritērijiem.

Lai iedzīvotāju informētība būtu lielāka, slimokase turpmāk katru mēnesi sniegs informāciju par lielāko Preiļu rajona padomes uzņēmumu saņemto finansējumu.

Slimokase ir pārskaitījusi 2000. gada **janvārī**: Preiļu slimnīcai — Ls 46 216,79, Līvānu slimnīcai — Ls 22 917,11, Līvānu poliklīnikai — Ls 7848,47;

februārī: Preiļu slimnīcai — Ls 57371, Līvānu slimnīcai — Ls 22 159,19, Līvānu poliklīnikai — Ls 9207.

Viktorija Šmukste,
Daugavas slimokases Preiļu rajona filiāles vadītāja

Rajona pašvaldībās

Aizkalnes pagastā

■ Pagasta padomes deputāti apstiprinājuši budžetu 2000. gadam. Kopā ar visām mērķdotācijām tā ieņēmumu daļa ir tikai 71 067 lati.

■ Paredzēts, ka 35 procenti budžeta līdzekļu tiks izmantoti izglītībai. Iecerēts Aizkalnes pamatskolā izbūvēt sanitāro mezzglu, nokrāsot sporta zāles jumtu, kā arī pilnībā aprīkot mācību klasi sešgadniekiem. Izglītības sadaļai atvēlētie līdzekļi tiks izmantoti arī mācību ekskursijām, skolas deju kolektīva braucieniem uz skolēnu dziesmu un deju svētkiem. Pagastā cer, ka varēs atlicināt naudu arī mācību grāmatu iegādei un trauku nomaiņai skolas ēdnīcā.

■ 10 procenti pagasta budžeta paredzēti sociālajiem mērķiem. Kā «Novadniekam» pastāstīja Aizkalnes pagasta padomes priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis, šogad izdevies visus sociālos pabalstus saglabāt pērnā gada līmenī. Būs arī nauda mājas aprūpei un algotajiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem. Pašlaik pagastā algotos sabiedriskos darbus veic trīs bezdarbnieki, viņi gatavo malku. Iestājoties pavasarim, bezdarbnieki tīrīs grāvjus, pļaus zālājus un ceļmalas.

■ Daļa budžeta līdzekļu atvēlēta aptiekas dotēšanai (kurināmā iegādei, maksai par elektrību un telefonu) un arī komunālās saimniecības dotēšanai, asins donoru kustības atbalstīšanai rajonā. Cerams, ka izdosies izbrīvēt līdzekļus, lai ģimenes ārstei Skaidrītei Valainai ierādītajā kabinetā varētu nopirkt iekārtu asins analīžu veikšanai.

■ Pagasta padomes sēdē nolemts izdarīt izmaiņas štata sarakstā. Samazināta skolas sētnieka štata vienība, skolas arhīva pārziņa amats apvienots ar pagasta padomes pārziņa amatu. Skolas laboranta štata vienība no 0,5 slodzēm samazināta uz 0,15. Arī ekonomists pilnas slodzes vietā strādās tikai uz pusslodzi. Samazinātas arī kasiera un izpildītāja slodzes, bet pagasta padomes priekšsēdētājam noņemtas piemaksas. Kā atzina P. Rožinskis, pieņemti šādu lēmumu nenācies viegli, taču, ņemot vērā niecīgo pašvaldības budžetu, citas izejas neesot, jo pārvaldei no visiem budžeta līdzekļiem jau tāpat tiek 30 procenti. Par ietaupītajiem līdzekļiem pagasta deputāti nolēmuši papildināt summu, kas atvēlēta Aizkalnes pamatskolas remontam.

■ Pagasta padomē nolemts, ka pašvaldība iesaistīsies Dienvidlatgales reģiona sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekta izstrādē. Taču šīs funkcijas tiks deleģētas Preiļu pilsētas domei. Tas būs pirmais konkrētais sadarbības piemērs jaunā Preiļu novada veidošanās procesā.

L. Kirillova

Sīļukalna pagastā

■ Kā informēja pagasta padomes priekšsēdētājs Juris Leicis, 2000. gada pašvaldības budžets ir ļoti saspringts. Nekādi apjomīgi darbi šogad uzsākti netiks, jo ieņēmumi ir mazāki nekā cerēts. Sīļukalna pamatskolai šogad tiks noņemti logu rāmji, to veiks četri algotajos sabiedriskajos darbos norīkotie bezdarbnieki. Ja stāvoklis budžetā uzlabosies un finansējumu atsevišķām sfērām būs iespējams palielināt, pašvaldība budžetu pārskatīs.

■ Pašvaldības iedzīvotāju nostāja sadarbības un apvienošanās jomā nav viennozīmīga, tā atzīst pagasta padomes priekšsēdētājs Juris Leicis. Daļa iedzīvotāju reformas gaitā gribētu veidot sadarbības modeli ar Varakļāniem. Taču valdības nostāja, piešķirot finansējumu tikai tām pašvaldībām, kas apvienosies, pagaidām Sīļukalna iedzīvotājus atturējusi no aktīvas rīcības.

G. Kraukle

Kas jāzina, pirms izsaukt ātro palīdzību

Ginta Kraukle

Droši vien katram no mums dzīves laikā vismaz vienreiz ir radusies vajadzība griezt tālruņa ripu, lai izsauktu neatliekamo medicīnisko palīdzību. Cik maksā šāds izsaukums, un kuri ir tie gadījumi, kad palīdzība saņemama bez maksas?

Daugavas slimokases Preiļu filiāles vadītāja Viktorija Šmukste «Novadniekam» paskaidroja, ka šādi gadījumi likumdošanā ir paredzēti. Pacientam par ātrās medicīniskās palīdzības izsaukumu nav jāmaksā, ja radušās reālas briesmas viņa dzīvībai. Tie ir nelaimes gadījumi, avārijas, katastrofas, smagas mehāniskas traumas, elektrības vai zibens radīti bojājumi, plaši apdegumi un apsaldējumi, sliktāka, smakšana, svešķermeņi elpošanas ceļos un citur. Pie dzīvībai bīstamiem pieskaitāmi arī saindēšanās gadījumi, kā arī pēkšņa sasilšana un hronisku slimību gaitas saasināšanās. Par dzīvībai bīstamām tiek uzskatītas sekojošas sasilšanas:

1) sirds un asinsvadu sasilšana ar sāpēm, smakšanas lēkmēm vai aizdusu, aukstiem sviedriem; sirdsdarbības ritma traucējumiem, samaņas zudumu;

2) perifēro asinsvadu sasilšanas ar pēkšņām sāpēm rokās vai kājās, roku vai kāju aukstumu, bālumu;

3) centrālās un perifērās nervu sistēmas sasilšana ar pēkšņiem apziņas traucējumiem, krampjiem, ģiboni, galvas un muguras sāpēm, paralīzi un citiem kustību traucējumiem;

4) kuņģa, zarnu trakta sasilšanas ar pēkšņām asām sāpēm vēderā, vemšanu, aukstiem sviedriem, nepārtrauktu caureju;

5) urīnceļu sasilšana ar pēkšņām

sāpēm jostas un krustu apvidū vai akūtiem urinācijas traucējumiem;

6) akūti psihiskās darbības traucējumi, ko pavada agresīva rīcība vai pašnāvības mēģinājums;

7) jebkuras izcelsmes izteikta asiņošana vai izteiktas alerģiskas reakcijas;

8) bronhiālās astmas lēkme.

Bez maksas neatliekamo medicīnisko palīdzību pacients ir tiesīgs saņemt arī gadījumos, kad nepieciešama pacienta steidzama pārvešana atbilstoši diagnozei un (vai) veselības stāvokļa smaguma pakāpei. Jāmaksā nav arī dzemdētājam par nogādāšanu ārstniecības iestādē un pacientiem, kuri, pamatojoties uz attiecīgu norīkojumu vai attiecīga ārsta izsaukumu, pārvedami no viena stacionāra uz otru. Pārējos gadījumos par ātrās medicīniskās palīdzības izsaukumu ir jāmaksā atbilstoši katras ārstniecības iestādes izstrādātam cenrādim.

Viktorija Šmukste uzsvēra, ka pacientiem, pirms izsaukt ātrās palīdzības brigādi, vajadzētu rūpīgāk izvērtēt esošās situācijas bīstamību, lai ātro palīdzību neizsauktu nevajadzīgi. Piemēram, ja negadījums vai slimības saasināšanās, kas neapdraud slimnieka dzīvību, notikusi dienā, vispirms vajadzētu sazināties ar savu ģimenes ārstu nevis uzreiz saukt ātro medicīnisko palīdzību. Cita lieta, ja nelaime notikusi naktīs laikā, kad ģimenes ārstu sameklēt ir grūtāk.

— Neatliekamās palīdzības darbs ir maksimāli jāatslogo. Ja ātrās palīdzības brigāde ir devusies, piemēram, izsaukumā uz Galēniem, bet Preiļos tajā laikā notiek avārija, tad rodas situācija, ka nav neviena, kas sniedz pirmo palīdzību. Šo atlogošanu, manuprāt, var nodrošināt tikai, ieviešot maksu par ātro medicīnisko palīdzību, lai pacienti šo pakalpojumu izmantotu patiešām neatliekamajos gadījumos, nevis katru reizi,

kad radušās veselības problēmas, — sacīja Viktorija Šmukste.

Pārējos gadījumos, kas nav ietverti valsts noteiktajā minimumā, maksu par neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu nosaka katras ārstējošās iestādes vadība. Preiļu slimnīcas galvenais ārsts Jānis Anspoks «Novadnieku» informēja, ka noteiktā maksa par ātrās palīdzības izbraukumu ir 2 lati, taču šī summa ne tuvu nesedz reālās izmaksas. Viņš uzsvēra, ka pacientiem būtu jāizvērtē situācijas nopietnība, jo lielā skaitā gadījumu ātrās palīdzības izsaukumi ir pārsteidzīgi. Piemēram, paaugstinātas temperatūras gadījumā nereti pietiek iedzert kādu no temperatūru pazeminošiem līdzekļiem un gaidīt savu ģimenes ārstu nevis steigties zvanīt ātrajai palīdzībai. Tādēļ ir lietderīgi ieklausīties mediķa teiktajā, kas pieņem jūsu izsaukumu, jo daudzos gadījumos iespējams palīdzēt arī mājas apstākļos. Ja tomēr pacients izvēlas saukt ātro palīdzību, viņam jāreķinās, ka viltus izsaukuma gadījumā pilnībā nāksies segt arī transporta izdevumus. J. Anspoks informēja, ka katrs ātrās palīdzības izsaukums tiek ierakstīts magnetofona lentē, lai vēlāk nerastos nevajadzīgi pārpratumu.

Preiļu slimnīcā visu diennakti strādā divas ātrās palīdzības brigādes, katrā divi cilvēki — feldšeris un šoferis. Pacients uz slimnīcu var doties arī ar personīgo transportu, jo jebkurā diennakts laikā slimnīcā atrodas dežūrārsti. Slimnīcas uzņemšanas nodaļā naktīs laikā dežurē divi ārsti, dienā — viens, kas nepieciešamības gadījumā sniegs konsultācijas un izmeklēs pacientu. Gadījumos, kad pacientiem radušās neskaidrības sakarā ar ātrās medicīniskās palīdzības darbu, viņi ir aicināti griezties personīgi pie Preiļu slimnīcas galvenā ārsta Jāņa Anspoka.

Vēja nodarītie postījumi Latgalē

Lidija Kirillova

Privatizējamās valsts akciju sabiedrības «Latvenergo» filiāles «Austrumu elektriskie tīkli» preses dienests sagatavojis informāciju par vēja nodarītajiem zaudējumiem savā apkalpes zonā.

No 3. līdz 5. martam Daugavpils, Rēzeknes, Krāslavas, Ludzas un Preiļu rajonā bez

elektroenerģijas bija palikuši 4912 abonenti. Vislielākie postījumi bija nodarīti Daugavpils rajonā, tur elektrības nebija 2576 abonentiem. Preiļos un rajonā elektroenerģijas padeve bija pārtraukta 359 abonentiem.

Visā «Austrumu elektrisko tīklu» teritorijā elektropārvades līnijām bija uzkrītuši 52 koki, tajā skaitā Preiļos un rajonā — 8.

Stiprais vējš bija nolauzis 32 elektrolīniju balstus, tajā skaitā Preiļos un rajonā — 9. 135 gadījumos bija pārrauti vadi zemsprieguma līnijās, tajā skaitā Preiļos un rajonā — 24, bet 13 gadījumos bija pārrauti vadi augstsprieguma līnijās, Preiļu rajonā — 2 vietās. Iespējamā «Austrumu elektrisko tīklu» zaudējumu summa 5877 latu. Tajā skaitā Preiļos un rajonā — apmēram 2000 latu.

Informē 01

Analizējot ugunsdrošības situāciju un ugunsgrēku cēloņus 1999. gadā, var secināt, ka pērn Preiļu rajonā notikuši 142 ugunsgrēki, kuru materiālie zaudējumi ir 31 290 latu. Statistika ir satraucoša, jo pērn noticis par 42 ugunsgrēkiem vairāk nekā iepriekšējā gadā, arī materiālie zaudējumi ir par 1725 latiem lielāki. Ugunsnelaimēs gājuši bojā 10 cilvēki, tajā skai-

tā divi bērni, arī šis skaitlis ir par seši lielāks nekā 1998. gadā. Ugunsgrēku izcelšanās galvenie iemesli ir iepriekšējie: neuzmanīga rīcība ar uguni — 47 gadījumos, elektroierīču nepareiza ekspluatācija vai to bojājumi — 33 gadījumos.

Arī 2000. gada pirmie mēneši nav uzlabojuši situāciju. No gada sākuma Preiļu rajonā jau notikuši 18 ugunsgrēki, no

kuriem vienā gadījumā ir degusi automašīna Līvānos. Dienzēl ir arī cilvēku upuri, bojā gājuši 3 Preiļu rajona iedzīvotāji. Divi bojāgājušie ugunsgrēku izraisīja neuzmanīgas smēķēšanas rezultātā.

A. Strods,
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta leitnants tehniķis

Latgales apgabaltiesas apmeklētāju ievēribai

Lai iedzīvotāji nepieciešamības gadījumā varētu griezties pēc padoma un palīdzības biežāk, Latgales apgabaltiesa informē, ka no 2000. gada 1. maija dokumentus tiesā varēs iesniegt pirmdienās, trešdienās un ceturtdienās. Sakarā ar to, ka tiesa nekādas juridiskas izziņas nesniedz, pieteikumiem,

tiesībām, iesniegumiem un citiem dokumentiem jābūt juridiski pareizi noformētiem.

Minētos jautājumus Latgales apgabaltiesā var nokārtot 41. kabinetā no pulksten 10.00 līdz 13.00 un no pulksten 14.00 līdz 17.00. Pārējās dienās dokumentus

varēs iesniegt Civillietu tiesas kolēģijas daļā un Krimināllietu tiesas kolēģijas daļā 32. kabinetā no pulksten 10.00 līdz 13.00 un no pulksten 14.00 līdz 17.00.

J. Tropis,
Latgales apgabaltiesas preses dienests

Piespiedu darbs ienāk vietējās pašvaldībās

Ginta Kraukle

Latvijas Republikas Saeimas 1998. gada 17. jūnijā pieņemta Krimināllikuma 4. nodaļa kā viens no soda veidiem minēts piespiedu sabiedriskais darbs. Tas nozīmē piespiedu iesaistīšanu sabiedrībai nepieciešamajos darbos, ko notiesātais izcieš kā sodu, veicot dzīvesvietas apvidū pašvaldības noteiktos darbus no pamatdarba vai mācībām brīvā laikā un bez atlīdzības. Piespiedu darbu nosaka uz laiku no četrdesmit līdz divsimt astoņdesmit stundām. Kā rīkoties pašvaldībām gadījumos, kad ar tiesas lēmumu tām jānodrošina piespiedu sabiedriskais darbs, bija viena no tēmām, kuras februāra beigās Līvānos pārrunāja vairāku rajona pašvaldību pārstāvji.

Seminārā piedalījās lektore no Latvijas pašvaldību savienības, juriste Vineta Reitere, kura nolasīja lekciju «Piespiedu sabiedriskā darba ieviešana pašvaldībās». Jautājumu un diskusiju daļā semināra dalībnieki uzdeva jautājumus, kas galvenokārt bija saistīti ar piespiedu sabiedriskā darbu nodrošināšanas praktisko pusi, mazāk skarot likumdošanas jomu. Neskaidri radās par pieļaujamo nodarbinātības ilgumu, jo likums paredz, ka tiesāto personu drīkst nodarbināt no divām līdz četrām stundām dienā, bet nevis pilnu astoņu stundu darba dienu. Pašvaldību pārstāvji interesējās, kā rīkoties, ja notiesātajam veicams gabalddarbs. Kā panākt darba efektivitāti,

ja cilvēks viņam uzticēto darbu «velk garumā». Visbiežāk problēmas, ar kurām nākas saskarties pašvaldībām, ir saistītas ar piespiedu sabiedriskā darbu kontroli un uzraudzību. Semināra gaitā tika apspriestas iespējas, kā rīkoties tad, ja notiesātais pārtrauc ierasties norīkotajā darbā vai ierodas darbā ar nokavēšanos. Nereti ir gadījumi, ka notiesātais darbā ierodas alkohola reibumā vai narkotisko vielu iespaidā. Kā rīkoties gadījumos, ja darbs ir paveikts slikti, ja notikusi zādzība vai īpašuma bojāšana. Sarunā «Novadniekam» projekta koordinatore Renāte Šmukste atzina, ka piespiedu sabiedriskā darba organizēšana un uzraudzība pašvaldībām jāveic sadarbīties ar tiesībsargājošajām iestādēm.

Pašvaldību pārstāvji, kas piedalījās seminārā, atzina par vajadzīgu šādu alternatīvu soda veidu, kad cilvēks par nelielu likumpārkāpumu netiek sodīts ar brīvības atņemšanu. Kā atzina Renāte Šmukste, pašvaldības ir gatavas pieņemt un nodarbināt šos cilvēkus, jo veicamo darbu kā pagastos, tā pilsētās pietiek. — Piespiedu sabiedriskie darbi ienāk mūsu pašvaldībās. Ja šodien tiesas sprieduma nav, rīt pašvaldība var tādu saņemt, tādēļ jābūt informētiem šādu darbu organizēšanā, — sacīja Renāte Šmukste. Kā piemēru viņa minēja Preiļu pagastu, kur gandrīz reizē ar uzaicinājumu piedalīties seminārā ticis saņemts arī tiesas spriedums, kas paredzēja kā soda veidu notiesātam pagasta iedzīvotājam piemē-

rot piespiedu sabiedriskos darbus. Lielākoties rajona pašvaldības piedāvā labiekārtošanas darbus atkarībā no gadalaika — krūmu izciršanu, uzkopšanu, apzaļumošanu.

Atsevišķs jautājums seminārā bija par darba uzskaites formām, kuras, kā uzsvera Renāte Šmukste, ir nepieciešamas. Jābūt darba uzskaites dokumentam ar izpildes rezultātiem, pamatojoties uz kuriem, var tikt iesniegta prasība tiesā, ja notiesātais nav veicis visu grafiskā paredzēto darba apjomu. Ar šādu grafiku būtu jāpazīstina darba veicējs jeb notiesātais, pēc noteiktā grafika vadītos arī darba uzraudzības dienests, kas šajā gadījumā ir pašvaldība, kontrolējot darba izpildi. Likums paredz, ka piespiedu sabiedriskos darbus var piemērot par viegliem noziegumiem: huligānismu, zādzībām, vieglu miesas bojājumu izdarīšanu un citiem pārkāpumiem. Darba devēja pienākums, kas parasti ir valsts vai pašvaldības iestādes, ir radīt darba drošības prasībām atbilstošus darba apstākļus, apgādāt ar darba veikšanai nepieciešamo inventāru un dārbārikiem, kā arī veikt uzraudzības pasākumus. Savukārt notiesātais nedrīkst bez atļaušanas iemesla pārkāpt soda izciešanas nosacījumus un kārtību, pretējā gadījumā tiesa var piemērot vainīgajam stingrāku sodu. Nākošais seminārs par alternatīvā soda veida ieviešanu pašvaldībās notiks marta beigās. Tajā piedalīsies tiesu mediķis un psihologs, kam ir pieredze darbā ar notiesātajiem.

Igaunų policija notver brāļus laupītājus

Pagājušajā nedēļā Igaunija ar ziņu aģentūru un masu mediju starpniecību varēja sekot līdz aizraujošam kriminālseriālam par to, ka policija aizturēja divus brāļus laupītājus, kuri mežā pavadijuši 14 gadus un nostāsti par kuriem jau kļuvuši par igauņu jaunāko laiku folkloru. Līdz šim Igaunijas policijai nekādi nebija izdevies aizturēt abus jau kopš padomju laikiem pa Dienvidigaunijas mežiem klaiņojušos un laupījušos brāļus Aivaru un Ilo Voitkas. Policijas pārstāvji agrāk bija paziņojuši, ka brāļu Voitku aizturēšanu uzskata par goda lietu.

Pagājušajā otrdienā rīta pusē ziņu aģentūrās parādījās ziņas, ka kriminālpolicija ir sākusi plaša mēroga operāciju un aplenkusi kādu māju Vilandes apriņķī, kurā varētu būt paslēpušies brāļi Voitkas. Vēlāk no notikuma vietas par jaunumiem ziņoja arī citu masu mediju pārstāvji.

Laikraksta *Eesti Paevaleht* korespondenti notikuma vietā dienas gaitā ziņoja, ka aplenktā lauku sēta ir brāļu Voitku tēva māja, kurā dzīvo vēl viens viņu brālis ar sievu un trim bērniem. Policija turēja māju aplenkumā vairākas stundas, mājā paslēpušies brāļi vairākas reizes izšāva policijas virzienā, taču policisti uz viņiem nešāva.

Neilgi pēc pusdienlaika ar helikopteru notikuma vietā ieradās policijas specvienība. Vēlāk policijai izdevās iekļūt aplenktajā lauku sētā un sākt sarunas ar brāļiem, kuri slēpās pagrabā. Voitku brāļa ģimene tika evakuēta no mājas. Pēcpusdienā no notikuma vietas tika ziņots, ka specvienība pametusi aplenkto māju un viens no brāļiem esot padevis policijai, kamēr otrs turpina slēpties mājas pagrabā. Ap pulksten četriem policijas pārstāvji apstiprināja, ka abi brāļi dzīvi un veseli ir

policistu rokās. A. Voitka padevās bez pretošanās ceturksni pirms četriem, kad policija bija apsolijsi izpildīt viņa prasības. Otrs brālis Ilo bija padevis policijai pirms tam.

Pēdējo gadu laikā igauņu prese bija daudz rakstījusi par mežā dzīvojošajiem brāļiem Voitkām un policijas līdz šim neveiksmīgajiem mēģinājumiem notvert brāļus laupītājus. Laiku pa laikam ziņas par brāļiem parādījās sakarā ar kārtējo laupīšanas gadījumu. Vairākkārt viņiem bija izdevies pat uzbrukt mežā sastaptajiem policistiem un nolaupīt viņiem ieročus.

Brāļu noziegumu skaitā ir vairākas bruņotas laupīšanas un vēl padomju laikā paveiktie noziegumi. Voitkas ir Igaunijā visilgāk meklētie noziedznieki, kam veiksmīgi izdevies slapstīties pa mežiem jau kopš 1986. gada.

(«Diena»)

POLICIJAS ZIŅAS
(28. februāris — 5. marts)

■ 28. februārī Sutru pagasta Lipuškos Dainis V. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 28. februārī saņemta informācija, ka Rušonas pagasta Ondžuļos Arvids S. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 28. februārī Līvānu novada Jaunsilavās SIA «Velkme» kokzāģētavas teritorijā notikusi nelikumīga kokmateriālu atkritumu dedzināšana. Sastādīts administratīvais protokols, lietu izskata ugunsdzēsības un glābšanas dienests.

■ 29. februārī saņemts ziņojums par to, ka Saunas pagasta Lakauskos Apolinārijs B. pārkāpis ieroču glabāšanas noteikumus. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 29. februārī Rožupes pamatskolas telpās Marina A. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 29. februārī Līvānos uz Rīgas ielas automašīnas Audi 100 vadītāja Kornēlija L. netika galā ar transportlīdzekļa vadību, nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Bojāta tikai automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 29. februārī Līvānos, Rīgas ielā 59 Marina Š. savā dzīvoklī nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 29. februārī Vārkavas pagasta Sitņegos Benedikts P. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

■ 1. martā ceļā Līvāni — Preiļi 23. kilometrā automašīnas Audi 80 vadītājs Mairis D. iebrauca pretējā joslā un izraisīja sadursmi ar pretimbraucošo Volvo, kas pieder Dagdas pilsētas domei. Notikuma vietā Audi vadītājs mira, bet Volvo vadītājs ar traumām nogādāts Preiļu slimnīcā. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

■ 1. martā Preiļos, Daugavpils ielā 42 Leonards S. mājās sarīkoja skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 1. martā Līvānos, Biedrības ielā 5 Dzintra P. savā dzīvoklī nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 2. martā Aglonas pagasta Dudišķos pašvaldības mežā konstatēta nelikumīga meža ciršana, nozagtas 28 priedes. Ierosināta krimināllieta.

■ 3. martā Līvānos, Rīgas ielā 65 Pjotrs P. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 3. martā ceļā Līvāni — Preiļi 26. kilometrā traktora «Jumz» vadītājs Andris S. netika galā ar sava transportlīdzekļa vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāts traktors, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 3. martā Saunas pagasta Smelteros SIA «TU Lauki» veikalā konstatētas preces, kurām beidzies realizācijas termiņš. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 3. martā Aglonā, Jaudzemu ielā 9 individuālā uzņēmumā «KKK» veikalā konstatētas preces, kurām beidzies realizācijas termiņš. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. martā ceļā Aglona — Preiļi 5. kilometrā automašīnas BMW 316 vadītājs Valdis P. neizvēlējās drošu braukšanas distanci un ietriecās pa priekšu braucošajā automašīnā Ford Sierra. Bojātas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 5. martā Līvānos uz Rīgas ielas automašīnas Opel Record vadītājs Aleksandrs K. (Rīgas iedzīvotājs) netika galā ar stūres vadību un ietriecās virzienrādītāja zīmē. Bojāta automašīna, cietušo nav. Neuzmanīgajam šoferim sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Sporta ziņas

Preiļu basketbolisti — trešā labākā komanda Austrumlatvijā Līvija Rancāne

Ar Dienvidaustrumlatvijas (DAL) un Ziemeļaustrumlatvijas (ZAL) basketbola līgu labāko komandu savstarpējām sacensībām noslēdzās šī gada abu līgu čempionāti. Tā kā no ZAL uz Austrumlatvijas kausa izcīņu Preiļos ieradās tikai divas komandas, no DAL līdz ar to sacensībās piedalījās sešas komandas. Pirms kausa izcīņas DAL komandas bija sarindojušās šādā secībā: Daugavpils, Naujene, Jēkabpils, Rēzekne, Preiļi, Krāslava, Špoģi, Dagda.

Vispirms visas astoņas komandas, kas pretendēja uz kausu, spēlēja divās apakšgrupās. Pirmajā grupā uzvarēja Daugavpils basketbolisti, tālāk sekoja Barkavas, Rēzeknes, Krāslavas komandas.

Otrajā grupā vietu sadalījums bija šāds: Gulbene, Preiļi, Naujene, Jēkabpils.

Skatītāju pārpilnā Preiļu 1. pamatskolas zālē sākās izšķirošās cīņas par labāko basketbolistu titulu Austrumlatvijā. Spēlē par piekto un sesto vietu sacentās Krāslavas un Naujenes komandas, ar rezultātu 62:46 uzvarēja krāslavieši. Trešās un ceturtais vietas dalīšanā piedalījās Barkava un Preiļi, rezultāts 42:55 preiļiešu labā. Par pirmo vietu cīnījās Daugavpils un Gulbenes komandas, un turnīra kausu ieguva gulbenieši. Rezultāts 63:79. Bet Jēkabpils komanda palika septītajā vietā bez konkurentiem. Rēzekniešiem, kam ar jēkabpīliešiem bija jāspēlē par septīto — astoto vietu, acimredzot, tas vairs nelikās svarīgi, un viņi aizbrauca mājās.

Tika noskaidroti labākie turnīra spēlētāji: saspēles vadītājs — Raimonds Gabrāns (Gulbene), uzbrucējs — Ivars Tīmermanis (Gulbene), centra spēlētājs — Dzintars Pārums (Daugavpils).

Divas dienas ilgušo sacensību nevainojamā organizētība, apmēram simts sportistu uzņemšana un izmitināšana bija trīs iestāžu: Preiļu 1. pamatskolas, Preiļu Valsts ģimnāzijas, rajona sporta kluba «Cerība» kopīgas darbības rezultāts. Savu materiālo atbalstu sniedza arī Preiļu dome.

DAL darbojas jau ceturto gadu. Preiļiešu paraugam sekoja arī Ziemeļaustrumlatvija, izveidojot savu līgu. Lai kā arī nepatīktu Rīgas sporta bosiem, ka Austrumlatvijas sporta līgas aktīvi darbojas, rīko savas sacensības un aktivizē savas komandas, tas nozīmē, komandu dalību nauda nenonāk Rīgā, bet cirkulē tepat Latgalē un Ziemeļvidzemē, abas basketbola līgas savu dzīvotspēju ir pierādījušas.

Bet konkrēti Austrumlatvijas kausa izcīņa Preiļos vēlreiz apliecināja, ka Preiļi šajā teritorijā ir sporta dzīves centrs, ka

● Preiļu basketbola komanda (no kreisās pirmajā rindā) Ainārs Turčinskis, valērijs Haritonovs, Edgars Upenieks, Aldis Adamovičs. Otrajā rindā: Ingars Šņepsts, Jānis Eglītis, Raivis Madelāns, Valdis Volonts, Ilmārs Madelāns. (Klāt nav Jāņa Bernāna.) Foto: J.Silickis

Preiļu publikai šie notikumi bija aizraujoši, un galu galā Preiļi nepalaida garām vismaz to naudu, ko sportisti divās dienās atstāja vietējos veikalos, kafējnicās un kas arī nav mazsvarīgi.

Lokālpatriotisms? Jā, protams. Vārda vislabākajā nozīmē. Atliek priecāties, ka ir entuziasti, kas tā vārdā rīkojas.

Līvānu novada futbola čempionāts noslēdzies

Ginta Kraukle

Čempionātā piedalījās astoņas komandas: Namejs, Rožupe, Vindex, Ģimnāzija, 2. vidusskola, Livengoft, Juniori, Policija. Priekšsacīkstēs tika izspēlētas septiņas kārtas ar sekojošu vietu sadalījumu:

Namejs	7—0	21	1. vieta
Rožupe	1—6	3	8.
Vindex	6—1	18	2.
Ģimnāzija	1—1—5	4	7.
2. vidusskola	4—3	12	4.
Livengoft	4—3	12	3.
Juniori	2—5	6	6.
Policija	2—1—4	7	5.

Pusfinālā iekļuva Namejs — 2. vidusskola, Vindex — Livengoft. Pēc divu dienu sīvām cīņām finālam kvalificējās Namejs un Livengoft, kuri cīnījās par čempiona kausu un 2. vidusskola — Vindex — par trešo vietu. Čempionātā pārliecinoši uzvarēja Namejs. Komandā spēlēja Andris Vaikulis, Edgars Lazdāns, Modris Sprukulis, Arnis Strautāns, Vitālijs Turčinskis, Jevgēnijs Zorkins, Juris Dzenis, Juris Serņņovs, Ints Visockis, Imants Ručevskis. Livengoft palika otrajā vietā, bet Vindex izcīnīja trešo godalgu. Rezultatīvākie turnīra spēlētāji: Andris Vaikulis

— 51 vārti, Aleksandrs Rukša — 49 vārti, Vitālijs Turčinskis — 46 vārti.

Novada čempionātu futbolā organizēja un vadīja sporta klubs «Līvāni». Sacensību galveno tiesnesu pienākumus pildīja V. Čingulis un pirmās kategorijas laukuma tiesnesis V. Poļakovs. Sacensību organizatori pateicas Līvānu 2. vidusskolas direktorei Gunai Uržai par radīto iespēju čempionāta veiksmīgai norisei.

Abas stiprākās Līvānu komandas mērosies spēkiem ar Preiļu komandām sacensībās «Cerība kaus — 2000» Preiļos. 19. martā Līvānos notiks «gadsimta» mačs Līvāni — Preiļi četras vecuma grupās.

Aerobikas svētki — 2000

25. februārī Līvānu ģimnāzijā notika aerobikas un deju svētki — 2000. Svētku devīze: «Ak, sport, Tu esi skaistums!». Katra klase piedalījās ar savu izvēles programmu, kuras ilgums bija aptuveni trīs četras minūtes. Svētkos piedalījās Olaines 1. vidusskolas 7., 9. un 12. klases, kuras ir valsts aerobikas sacensību godalgoto vietu ieguvējas, kā ar Olaines 1. vidusskolas deju kolektīvu. Svētkos savus priekšnesumus sniedza arī Līvānu 2. vidusskolas aerobikas grupa. Dejoja Līvānu ģimnāzijas deju kolektīvs A.Usāra vadībā.

Dalībnieki tika sadalīti grupās: 1. grupa — 3. klases, 2. grupa — 4. klases, 3. grupa — 5.-6. klases, 4. grupa — 7.-8. klases, 5. grupa — 9.-10. klases, 6. grupa — 11.-12. klases. Ikvienu komanda tika apbalvota. Katrā klasē noteica labāko vingrotāju, katrā klašu grupā — uzvarētāju klasi. Vērtēšana piecu ballu sistēmā, kritēriji — kustību kvalitāte, grūtības pakāpe, vizuālais iespaids, izpildījuma emocionālitate, masveidība, ritma izjūta.

Sacensībās piedalījās 7.a, 10. un 12. klases zēni. 5.-6. klašu grupā uzvarēja 6.d klase (audzinātāja A.Vaivode), 7.-8. klašu grupā 8.c klase (audzinātāja T.Poļakova), 9.-10. klašu grupā 10.a klase (audzinātāja I.Ziemele), 11.-12. klašu grupā uzvarēja 12.a klase (audzinātāja A.Kurciša). Mis aerobika 2000 titulu ieguva Karina Driziļioka (11.b.klase), Vice mis — Viāna Rozenšteine (8.c klase), skatītāju simpātija — Kristīne Mickeviča (9.a klase).

Pēc uzvarētāju sumināšanas notika draudzības spēle basketbolā starp Līvānu ģimnāzijas un Olaines 1. vidusskolas deju kolektīvu dalībniekiem. Rezultāts — neizšķirts.

Mārīte Vilcāne,
Līvānu novada domes sporta un masu pasākumu organizatore,
ģimnāzijas sporta skolotāja

● Futbola čempionāta kausa ieguvēji — komanda «Namejs». Foto: J.Magdeļenoks

Fotogrāfu zināšanai

18. martā plkst. 12.00 Preiļos tiek organizēts seminārs: «Fotogrāfijas vieta mūsdienu informācijas un mākslas vidē».

Semināru vada m/b fotodarbnīcas vadītājs Mārcis Bendiks. Aicināti muzeju arhivāri, fotogrāfi, avižu korespondenti un visi, kam ir interese par melnbaltās fotogrāfijas mūsdienu iespējām.

Uzziņas var saņemt un pieteikties pa tālr. 24675 līdz š. g. 15. martam (Igoris Pličs).

Piedāvātās tēmas:

- fotogrāfijas vieta mūsdienu vidē;
  - fotogrāfijas funkciju sašaurināšanās un precizēšana;
  - melnbaltās fotogrāfijas vieta informācijas un mākslas kontekstā;
  - melnbaltās tehnoloģijas trīs revolūcijas;
  - principiāli jauna tipa negatīvu materiāli;
  - maināma kontrasta papīra kvalitātes pilnveidošanās;
  - materiālu sistēmu saderība;
  - mūsdienu melnbaltos fotomateriālu iespējas;
  - tonālās kvalitātes;
  - arhivglabāšana;
  - mūsdienu tehnoloģijas apgūšana;
  - pārskats par ILFORD melnbaltajiem materiāliem.
- Semināra ilgums — 2,5 - 3 stundas.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

◆ 9. martā pulksten 9.00 darba grupas sanāksme par izglītības jautājumiem Preiļu rajonā. Pulksten 11.00 Daugavpils rajona padomē līguma parakstīšana ar «Vides projekti 500».

◆ 10. martā pulksten 17.00 Līvānos Dienvidlatgales solistu konkurss «Dziedu dziesmu, kāda bija».

◆ 13. martā pulksten 10.00 darba grupas sanāksme par rajona intelīģences konferences organizēšanu.

Rajona izglītības pārvalde

◆ 9. un 10. martā matemātikas skolotāju apvienības konference Rīgā.

◆ 10. martā seminārs folkloras skolotājiem, dziedātāju un tautas instrumentu muzikantu konkurss Līvānos Pastarīna skolā.

◆ 11. martā valsts olimpiāde ģeogrāfijā 10.-12. klasēm Rīgā.

◆ Līdz 14. martam skolēnu zinātniski pētniecisko darbu iesniegšana.

◆ 14. martā olimpiāde vēsturē 6.-7. klasēm Preiļu 1. pamatskolā.

◆ 15. martā kombinētā olimpiāde 4. klasēm (abu plūsmu skolēniem) Preiļu 1. pamatskolā un Preiļu 2. vidusskolā. Valsts olimpiāde krievu valodā (kā svešvaloda) Rīgā.

◆ 16. martā valsts konkurss «Vai tu pazīsti ārstniecības augus» Rīgā. Valsts olimpiāde biznesa ekonomiskajos pamatos 10.-12. klasēm Rīgā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs

◆ No 8. līdz 15. martam rajona skolu foto, video, laikrakstu un žurnālu konkurss skate «Es redzu Latviju».

◆ 9. martā teātrasporta turnīrs centra audzēkņiem.

◆ 15. martā seminārs skolu avižu redaktoriem.

Rajona sporta klubs «Cerība»

◆ 11. martā Latvijas jaunatnes basketbola līgas sacensības Līvānu 2. vidusskolā, Līvāni — Cēsis. Rajona kausa izcīņa minifutbolā «Cerībā».

◆ 11. un 12. martā Latvijas jaunatnes futbola līgas minifutbola fināls (1988. dzimšanas gads) Preiļu 1. pamatskolā.

◆ 15. martā novada skolu sacensības dambretē Daugavpilī.

◆ 16. martā skolu sacensības peldēšanā peldbaseinā. Skolu sacensības svaru bumbas celšanā Preiļu 2. vidusskolā.

◆ 18. martā vieglatlētikas sacensību «Lielā balva» 4. posms Līvānu ģimnāzijā.

Kinoteātris «Ezerzeme»

◆ 9. martā pulksten 18.00 un 20.00 britu melnā komēdija «Dviņu pilsēta».

◆ 10. un 13. martā pulksten 18.00 un 20.00, 12. martā pulksten 16.00, 18.00 un 20.00 trilleris «Pasaules gals».

◆ 14., 15. un 16. martā pulksten 18.00 un 20.00 ironisks šausmu trilleris «Fakultāte».

Preiļu rajona galvenā bibliotēka

◆ 9. martā pulksten 16.00 dzejas stunda «Krievu dzejnieki par mūžu». Dzeju lasa Preiļu 2. vidusskolas 10.-12. klašu audzēkņi.

◆ 10. martā rajona bibliotekāru seminārs, tikšanās ar krāsu un stila konsultanti Anitu Muzikanti. Izdevniecības «Jumava» izbraukums ar grāmatu galdu.

Rožkalnu kultūras nams

◆ 11. martā pulksten 22.00 diskotēka «...un pašam patīk».

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Šodien vārdadienu svin — Ēvalds.
10. martā — Silvija, Laimrota, Liliāna.

2000. gads — Sirds veselības gads

Vai jūs rūpējaties par savu sirdi?

Valentīna Rubina no Saunas pagasta:

— Jūtu, ka ar sirdi kaut kas nav kārtībā. Medikamentus nelietoju, iztiek ar zāļu tējām. Alkohollietoju. Stress? Kur nu bez tā, tāds tagad laiks. Asinsspiediens ir paaugstināts, regulāri dzeru zāles. Darbs ir smags, tāpēc arī uzturu lietojam spēcīgu. Manai sirdij drusku atpūtas vajadzētu, drusku mazāk strādāt.

Valija Pauniņa, finansu policijas darbiniece:

— Laikam jau nerūpējos, cik vajadzētu. Nikotīnu nelietoju, alkoholu — tikpat, cik visi citi. Diemžēl tik sabalansētu un pareizu uzturu, kāds būtu vajadzīgs, iedzīvotāju lielākā daļa nevar atļauties. Manā darbā ir arī biežas stresa situācijas. Par laimi, mana sirds pagaidām vēl sit labi.

Jēkabs Viksna, radio releju stacijas darbinieks:

— Sirds darbībā ir novirzes, ko radījuši specifiskie kaitīgie darba apstākļi. Agrāk daudz nodarbojos ar sportu, bet tagad vairāk laika veltu zvejai, bieži dodos uz mežu sēņot un ogot. Nesmēķēju, alkoholu lietoju mēreni. Uzturs patīk samērā trekns. Tā ka pārāk ideālus apstākļus savai sirdij neesmu nodrošinājis. Kaut kas jāmaina. Jo pēdējā laikā nācies redzēt, ka pēkšņi slimas sirds dēļ miruši gados jauni kaimiņi.

Ēriks Kuraševs, preilietis, mācās Višķos:

— Problēmu ar sirdi man nav. Ceru, ka to nebūs arī turpmāk. Tāpēc cenšos mazāk pīpēt, pa reizei pasportu. Iedzeru nedaudz. Stresa situācijas gan gadās bieži. Ar ēšanu kā kuro reizi, kaut gan vairāk man garšo liess uzturs. Manā dzimtā visiem stipras sirdis.

Inese Kotļarova, pārdevēja Preiļos:

— Es noteikti rūpējos par savu sirdi. Visai ģimenei esam iegādājušies «Biovitāli», bērni vingro. Uz laukiem un atpakaļ ejam kājām. Ne es, ne vīrs nesmēķējam, alkoholu lietojam reti un mērenās devās. Uzturā cenšamies ierobežot taukvielas. Cenšos izvairīties un nenonākt līdz stresa situācijām, ar kurām ikdienu ir tik pilna, un jo sevišķi pārdevējas darbā.

Līvija Rancāne
Foto: J.Silickis

Sludinājumi • Reklāma • Līdzjutības

Latvijas Nacionālās operas repertuārs martā

- ◆ 10. martā plkst. 19.00 Dž. Verdi opera «Rigoletto».
- ◆ 11. martā plkst. 19.00 kora «Kamēr...» dzimšanas dienas koncerts.
- ◆ 12. martā plkst. 12.00 un 19.00 Z. Liepiņa opera melodrama «Parīzes dievmātes katedrālē».
- ◆ 16., 17., martā plkst. 19.00 un 18., 19. martā plkst. 12.00 un 19.00 Z. Liepiņa opera «No rozēs un asinīm».
- ◆ 22. martā plkst. 19.00 A. Adāna balets «Žizele».
- ◆ 23. martā plkst. 19.00 koncerts «Teodora Reitera korim — 80».
- ◆ 24. martā plkst. 19.00 S. Prokofjeva balets «Romeo un Džuljeta».
- ◆ 25. martā plkst. 16.00 kora solista A. Bramberga koncerts beletāžas zālē.
- ◆ 25. martā plkst. 19.00 Dž. Verdi opera «Nabuko».
- ◆ 26. martā plkst. 15.00 Dž. Pučīni opera «Bohēma».
- ◆ 29. martā plkst. 19.00 P. Čaikovska opera «Jevgenijs Onegins».
- ◆ 30. martā plkst. 19.00 balets «Čaikovskis».
- ◆ 31. martā plkst. 19.00 Dž. Verdi opera «Aīda».

Operas biļešu kases darba laiks — katru dienu no plkst. 10.00 līdz 19.00. Kases tālruni: 7225803 un 7228496.
Rezervēt biļetes vai pieteikt grupu apmeklējumu lūdzam pa tālr. 7225747 vai pa tālr./faksu 7228240, vai pa Internet: <http://www.opera.lv>, vai pa e-pastu: boxoffice@opera.lv.

VID Latgales reģionālā iestāde informē

Valsts amatpersonām ikgadējo deklarāciju (par 1999. gadu) jāiesniedz līdz 2000. gada 1. aprīlim. Lūdzam savlaicīgi saņemt deklarāciju veidlapas VID Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļā Raiņa bulvārī 24, 101. kabinetā, trešdienās, ceturtdienās no 10.00 līdz 12.00, un no 12.30 līdz 15.00 un iesniegt deklarācijas saskaņā ar Korupcijas novēršanas likuma 24. panta prasībām.

Labi apmaksātā darbā aicina bilancspējīgu grāmatvedi.

Kontakttāl. 23780.

IZIRĒ zāli

kursiem, semināriem, sanāksmēm
 Preiļos, A. Paulāna ielā 3a.
 Tāl. 21631.

Vajadzīgs strādnieks ar autovadītāja apliecību.

Tāl. 22454.

Sestdien, 11. martā Preiļu tirgū pārdos paklājus un grīdas celiņus.

Tos varēs pasūtīt vēlamā krāsā, izmērā vai pēc zīmējuma.

Iepērk mājlopus gaļai.

Tāl. 23906, 23116.

Iepērkam liellopus, jaunlopus dzīvsvārā.

Samaksa tūlītēja.
 Tāl. 22454.

2000. gada 23. martā plkst. 10.00 Preiļu rajona padomes zālē notiks seminārs «Gida darbība un darba metodika», kuru vadīs Latvijas Gidu asociācijas lektori.

Pēc semināra noklausīšanās būs iespēja iestāties Latvijas Gidu asociācijā un saņemt gida apliecību. Dalības maksa vienam cilvēkam — Ls 2. Sīkākā informāciju var saņemt un pieteikties semināram līdz 20. martam pa tālruniem: 22041, 22671 vai 9116431.

Rīgas mācību centrs DRMC

(Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, lic. nr. 96) **organizē**

- > pārdevēju kasiņu (maksā Ls 23),
- > bārmeņu viesmīļu (maksā Ls 30) kursus.

Kursus beidzo, t izsniedz apliecību un sertifikātu darbam ar kases aparātu.
 Pirmā nodarbība 13. martā plkst. 17.00
 Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
 Tāl. 22084 dienā, 21801 vakaros.

SIA «Tranzīta Termināls» iepērk lietotus akumulatorus Preiļos, Pils ielā 14 (SIA «Lauku tehnika» teritorijā). Tāl. 22453.

Dziedniece TAMĀRA pieņem piektdienās no plkst. 10.00.

Pieteikties pa tālr. 22648.

Iepērk zāģbaļkus: egles (3,40 m, Ls 20-24); priedes (4,60 m, diam. no 15 cm, Ls 12-17). Samaksa tūlītēja, ir transports. Tāl. 9403537, 53-36546.

Tatjana Jakimova veic govju un telišu mākslīgo apsēklošanu.

Liela vaislas bulļu izvēle.
 Tāl. 21768, mob. tel. 1-9422758.

Zemnieku saimniecība iepērk aitas dzīvsvārā no Ls 0,60 līdz Ls 0,65, piena teļus dzīvsvārā Ls 0,45.

Samaksa tūlītēja. Tāl. 78364.

Pārdod

VW Passat, 1987. g., dīzelis, 1,6, universāls vai maina pret Audi Avant. Tāl. 9105102;
 Mazda-626, 1991. g., universāls, 2,2 i ABS. Tāl. 9476694;
 GAZ-53, Ls 150. Tāl. 78150;
 11 ha zemi, 2,5 ha mežu vai izīrē zemi Saunas pag. Jezufinovā. Tāl. 52 23701;
 sertificētus sēklas miežus. Tāl. 55645, 55796;
 1-2-3 istabu dzīvokļus Daugavpīlī. Tāl. 5429429, 5422727, 9486084;
 grūnsnu govi, divkorpusu arklū, zirgvilkmes grābekli. Tāl. 9124067.

Dažādi

Piedāvāju darbu Anglijā. Mob. tel. 9439963.

Īrē

steidzami dzīvokli. Tāl. 46 31049.

Visu modeļu DZIRDES APARĀTI, to rezerves daļas, barošanas elementi, bezmaksas pielaišana, pārdošana, labošana 15. martā no plkst. 11.00 IU «Preiļu aptieka» telpās Raiņa bulvārī 5.

Izsakām lielu pateicību visiem tiem, kas bija kopā ar mums mūsu lielajās bēdās, Jāni Šišlu mūžībā pavadot.

Sieva un bērni

Tai tālajā pļavā, kur atmiņas zied,
 Tur mani jūs vienmēr satiksiet.
Sērojam kopā ar Aleksandru Šišovu, no SIEVAS uz mūžu atvadoties.
 Preiļu 2. vidusskolas kolektīvs

Dzīvīte, dzīvīte — katram tā viena,
 Būtu — es dzīvotu divas labprāt,
 Viss, kas reiz sācies, norimst un stājas,
 Nemanot pienācis šķiršanās brīdis.
Izsakām līdzjūtību Aleksandram Šišovam, sievu MARIJU mūžībā pavadot.
 Kooperatīvās sabiedrības «Liesma» valde

No mūža kamola pa dzījai attinusi,
 Iet tālus ceļus māmuliņas sirds.
Izsakām līdzjūtību Aleksandram Jokstam, MĀTI mūžībā aizvadot.
 Aizkalnes pagasta padome

Cilvēka mūžs ir kā kokle,
 Stīgas pārtrūkst, un viss paliek kluss...
Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, Olgu JOKSTI zemes klēpi guldot.
 Aglonas vidusskolas kolektīvs

Šonedēļ

- Aglonas pagastā**
  - ◆ 85 gadi Bronislavai Švamiņai 11. martā.
- Aizkalnes pagastā**
  - ◆ 60 gadi Marijai Lutinskai 8. martā.
- Galēnu pagastā**
  - ◆ 75 gadi Klaučijai Smetaninai 10. martā.
- Jersikas pagastā**
  - ◆ 55 gadi Jurim Grugulim 8. martā.
- Preiļu pagastā**
  - ◆ 65 gadi Fjodoram Ivanovam 12. martā.
- Riebiņu pagastā**
  - ◆ 60 gadi Alevtinai Krasnojorovai 12. martā, 70 gadi Bronislavai Rumpai 11. martā, 85 gadi Teklai Rutkovskai 9. martā, 90 gadi Antoņinai Volonteī 9. martā.
- Rožkalnu pagastā**
  - ◆ 82 gadi Helēnai Plonei 12. martā, 85 gadi Bronislavam Lazdānam 2. martā.
- Rožupē (Līvānu novads)**
  - ◆ 55 gadi Jevdokijai Ivanovai 9. martā.
- Rudzātu pagastā**
  - ◆ 60 gadi Marijai Zalānei 6. martā, 70 gadi Veronikai Kursītei 9. martā.
- Rušonas pagastā**
  - ◆ 65 gadi Veronikai Pūdžei 6. martā.
- Saunas pagastā**
  - ◆ 65 gadi Genovefai Anspokai 10. martā.
- Silajāņu pagastā**
  - ◆ 75 gadi Kirai Beļajevai 7. martā, 90 ga-

di Jevdokijai Zabalujevai 10. martā.
Stabulnieku pagastā
 ◆ 60 gadi Teklai Kaktītei 5. martā, 93 gadi Borbalai Molņikai 7. martā.
Turkos (Līvānu novads)
 ◆ 75 gadi Hermīnei Kuzminai 10. martā.
Vārkavas pagastā
 ◆ 50 gadi Leonīdam Lukjanovam 12. martā, 60 gadi Albinai Spūlei 6. martā, 65 gadi Agafijai Stepanovai 12. martā, 87 gadi Solomejai Gavarei 10. martā, 88 gadi Matronai Semjonovai-Fadejevai 8. martā.

«Novadnieks» un pagastu padomes sirsniņi sveic jubilārus!